

25. april 2008

Kr. 25,-

73. årgang

ORGAN FOR MENTAL, SOSIAL OG ØKONOMISK NYORIENTERING

Nr. 4

VÅRT MÅL: Et fritt levende selvvirksomt samfunn
VÅR METODE: Selvkontroll og hensynsløs, men objektiv kritikk
VÅRT MIDDEL: Ny livsorientering bygget på Kristusimpulsen

MOTTO: Riv ned alle gjerder som skiller menneskene og hindrer dem fra å oppleve og erkjenne våre dype fellesinteresser innenfor vårt felles samfunn. Frem med helhetsfølelsen og totalitetsbevisstheten. Ned med partipolitikken og klassekampen. Frem med det frie levende selvvirksomme samfunn.

Miljø, helhet og ideologi

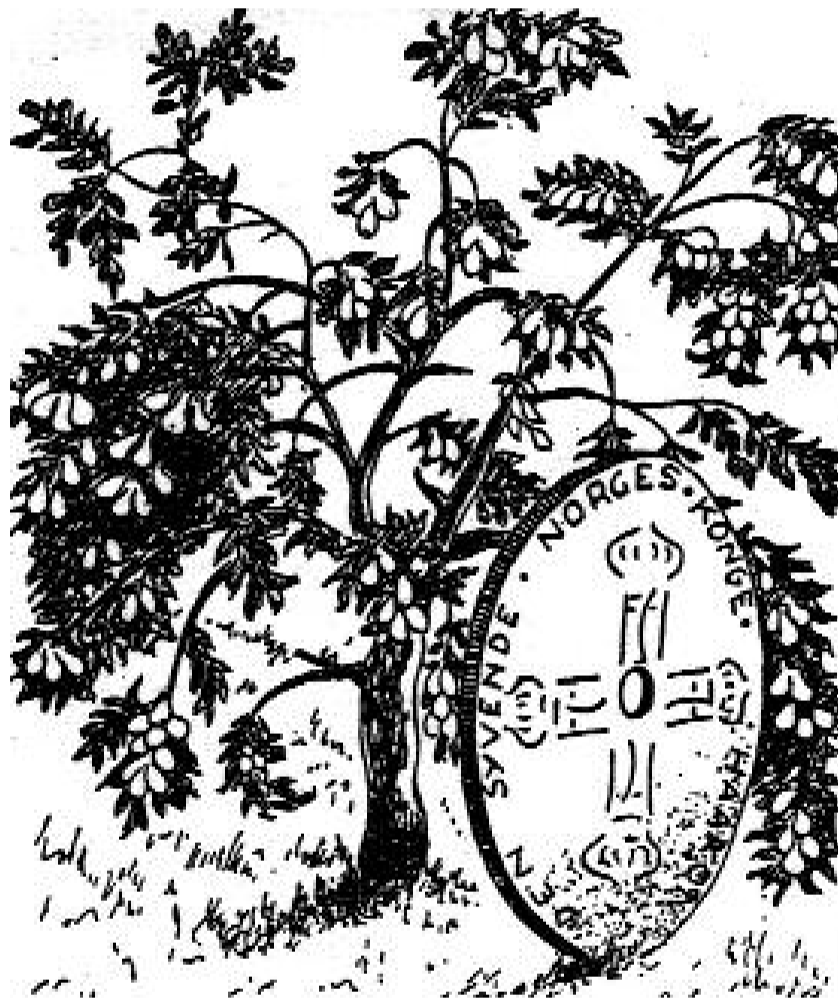
Av Svein Anders Noer Lier

På begynnelsen av 1990-tallet sa Lester Brown og andre at vi hadde 10 år «på å snu utviklingen». Og det kan jo faktisk stemme ganske godt sett utifra dagens beskrivelser av situasjonen, hvor man sier det samme, men med langt større resignasjon. Det som uansett er klart er at vi ikke på noen måte har snudd utviklingen når det gjelder å minske miljøproblemene. Men hva måtte en slik omvendning eller nyorientering eventuelt inneholde? Hvor radikalt må vi snu?

SV har gått for å være miljøpartiet i Norge. Når de endelig kommer til makten, og det i en situasjon hvor de fleste har innsett alvor i saken og venter på politisk handling skjer det *relativt sett mindre enn ingenting*. For sett ut i fra det faktiske alvor og folks beredvillighet har kanskje ingen regjering handlet så lite som dagens rødgrønne. Men hvorfor? Kanskje det «å snu utviklingen» innebærer mer enn å være «mot miljøproblemene» og «for miljøet»? Det er merkelig, men likefullt et faktum at heller ikke SV har noen politisk helhetsforståelse av situasjonen. Med andre ord: uten en «anfører» som kan løfte miljøsakene opp på et helhetlig eller ideologisk plan og overbevise om sammenhengen mellom enkelttiltak og den større visjonen som disse hører inn under vil utvikling bli snudd. Alle tiltak vil være såkalt upopulære til tross for at alle skriker etter at noe må gjøres. Dermed vil man tape både på de tingene man gjør og på alt man ikke gjør, men skulle ha gjort. SV bør kanskje grave her for å finne årsaken til sitt paradoksale valgnederlag i høst. Å komme seg ut av dette vil kreve en minister med dybdeforståelse i unik kombinasjon med en retorisk evne. Og en dybdeforståelse vil selvsagt forlange innsikt i miljøspørsmålets ideologiske aspekter.

Det følgende er et forsøk på å fremstille det ideologiske landskapet ved å se nærmere på miljøsakens to rådende «ideologier».

Tilhengere av det mest ukontroversielle synet kan sies å være best representert i Brundtland-rapporten, av Kåre Willoch og av Al Gore. Disse har tro på at *Bærekraftig Vekst* er mulig. Her sies det at spørsmålet ikke kan dreie seg om ja eller nei til økonomisk vekst og økt forbruk som sådan. Det er ikke veksten i seg selv som er problemet, men vekstens *innhold*. Ved hjelp av teknologiske løsninger, relokalisering av ressurser og en justering av måten vi organiserer samfunnet på kan økonomisk vekst og bærekraftig utvikling kombineres.

Det alternative synet (vi kan kalle det dypøkologisk) oppfatter økt forbruk og økonomisk vekst som et problem i seg selv. I Norge kan Erik Dammann (og FIVH), Arne Næss og Sigmund Kvaløy Sætereng sies å representere dette synet. Internasjonalt finnes navn som George Monbiot og Herman Daly. Man tenker seg at økonomisk vekst og økt forbruk i *større eller mindre grad* vil innebære økt forbruk av lagerressurser, energi og en økt forurensning, samt habitatødeleggelse. Det sies at vi per i dag forbruker «20 prosent mer enn det jorda tåler». Å kombinere et stadig økende forbruk med et krav om å «ødelegge jorda 20 prosent *mindre*» enn det vi gjør i dag, ved bare «å endre innholdet i veksten», kan se håpløst ut. Dette blir særlig satt på spissen hvis vi legger til at India og Kina har økonomier som vokser med 6 til 10 prosent i året. Gitt samme vekstrate i Kina de kommende 23 år så vil dette landet alene ha 1,2 milliarder biler (i dag finnes det 900 millioner totalt), og et veiareal tilsvarende lan-

dets totale rismarkareal i dag.

Man sier gjerne at dette systemet som er basert på økonomisk vekst har en innebygd systemfeil som ikke kan endres uten at du endrer systemet selv, særlig også fordi veksten er såkalt eksponentiell. Spørsmålet er ikke da om det kollapse, men når - og praktisk sett; hvor mye det har ødelagt før det kollapse. På denne måten kan man si at dette dreier seg om klassiske posisjoner i politikken. De revolusjonære mot reformistene.

Forbruk og vekst

Økonomisk evne kan bortimot jamnføres med forbruk, også fordi enhver sparing betyr investering med mindre man oppbevarer pengene under puta. Med andre ord når hver kineser får mer penger så fører det til økt forbruk og produksjon av varer og tjenester, som igjen har sammenheng med økt grad av forurensning og forbruk av lagerressurser.

Effekten av forbruket kan minskes, for eksempel ved at jeg forbruker tjenester iste-

det for varer. Det er stor forskjell på å kjøpe seg en drill fra Kina og en lydbok på internett. Hvis det finnes et system for resirkulering og økologisk materialhåndtering vil selvsagt min økte kjøpekraft skade «naturen» relativt sett mindre, men det har i praksis vist seg at teknologien vanskelig kan null ut effekten av alle de nye ting jeg erverver meg med min økte kjøpekraft. Tidlig på nittitallet satset Danmark for fullt på vindmølleenergi. Hele denne satsingen ble mer enn null ut av danskenes innkjøp og bruk av vannsenger! I de fleste tilfeller er det også slik at en teknologisk fix ofte skaper nye problemer, særlig teknologiutvikling er basert i en såkalt reduksjonistisk vitenskaosorientering (Jfr 'Den grønne revolusjon'). Hele situasjonen får en ekstra dimensjon i det vi tenker oss at stadig flere får økt sin kjøpekraft i kombinasjon med at menneskepopulasjonen er ventet å overstige ni milliarder mennesker i 2050.

I en reklamefilm laget av studenter på Westerdals reklameskole(!) i forbindelse med handlefri kampanjen i fjor høst, ser vi en kvinne «drukne i sitt eget forbruk» inne i en butikk. «Nøytrale» aktører i offentligheten som Trond Blindheim (Oslo Markedsføringsskole) og Ottar Hellevik (SSB) har de siste årene påvist og snakket om den manglende sammenhengen mellom forbruk og lykke, noe som forøvrig ikke akkurat er en nyhet for FIVH-medlemmer. De fleste er også kjent med budskapet om å hoppe av forbrukskarusellen for heller «å leve det gode liv».

Det som bare er halvveis erkjent i dette budskapet er at dette forbruket, som vi ser ut til å drukne i, er essensielt for å kunne opprettholde det økonomiske systemet *som sådan*. Hvis forbruket synker vil hele det økonomiske systemet kollapse, slik tilfellet var under depresjonen på 30-tallet. Det er essensielt for enhver regjering å finnstille nasjonens forbruksvekst slik at den verken er for høy eller for lav. Hvis mange nok, enten ut i fra dalende kjøpekraft eller ut i fra en eller annen livsholdning, velger å *ikke* anskaffe seg de nye forbruksvarene som kontinuerlig omgir våre sinn, vil økonomien som vårt velstandssamfunn bygger på undergraves. Å være fornøyd med det man har, å forsøke å lage det man trenger selv, å reparere det man har eller å kjøpe brukt er derfor noe av det mest «opprørske» man kan gjøre i det 20. århundre. Men dette er visstnok bare for de med en asketisk og uglad natur, og det er vanskelig å oversette dette til en politisk representasjon. Det er kanskje bare Miljøpartiet

■ forts. side 6

Samfunnsliv

Grunnlagt 1931

Sosialpsykologisk avis

Organ for folkebevegelsen
for ny livsorientering
(Tidligere Samfundspartiet)Bertram Dybwad Brochmann
grunnleggerDag Ove Johansen
8200 Fauske
tlf. 756 42 754E-post: dagoj@online.no
redaktørAnders Ryste
disponent og hjelperedaktør
6150 Ørsta

Med i redaksjonen

Astrid Strømme
Indre Sædal 16, 5098 Bergen
Tlf. 555 90 982 (mor'gon/kveld)Aase Brenne
Utløbakken 43
5260 Indre ArnaVed innbetalinger benyttes
NB! Postgironr.: 0532.08.40645Internett: www.samfunnsliv.no

Avlysning av Sommertreffet 2008 i Bergen

Sommertreffet kan dessverre ikke gjennomføres slik planlagt. Det er bare å beklage. Årsaken er personlig og av helsemessig karakter.

Jeg hadde håpet å unngå dette, og ventet derfor til alle forhold med hensyn til min situasjon var avklart. Det var det ikke før nylig. Jeg hadde altså ikke forutsetninger tidligere til å si at treffet ikke kunne gjennomføres. Det er bare å beklage, for jeg har stortrivede med å ta ansvaret!

Jeg regner med å være på banen igjen i løpet av den lyse årstiden. Da er jeg rede til å ta ansvar for nye sommertreff.

Astrid Strømme

PS. Kanskje det er andre i bevegelsen som kan ta ansvar for å gjennomføre sommertreffet?

Penge-logisk – eller bio-logisk

Du kjøper mer enn villig
hvor matvarer er billig
Hva tror du kroppen sier?
Tror du en bare tier?

Den er ei interessert i penger
Kun ren natur den trenger
Vår kropp er visere enn vi:
Vil selvsagt være kjemikaliefri!

Den som til helsen ikke hensyn tar
blir helsetapets egen far
Legemet lar seg ikke bedra
«Regningen» kommer vi ikke fra,
for det vi mot det gjorde
Ved kreftens reaksjon, vil det si fra
Hva vil du gjøre da?

Hør – legemet er mere enn hodet:
Livsorganisme, sjelsdrift, blodet
Det er naturligvis er penge-logisk
Til gjengjeld ytrer det seg bio-logisk

Vil har natur-rent ØKOLOGISK
På sikt blir livsstil skjebnesvanger
Feilvalg gir oftest grunn til anger ...
Har vist deg tragisk – millin ganger ...
S.O.H.

Overfloden når ikke fram

Hele verden befinner seg i en økonomisk og sosial krise. Hele verden er på det rene med at menneskene i virkeligheten er rike. Det er overflod tilstede av alt menneskene trenger for å leve. *Men overfloden når ikke frem til menneskene.*

Hele verden beskjefteger seg med å løse det problemet. Noen tror det er en forbigående konjunkturkrise, som «vil rette seg av seg selv». Andre erkjenner det må forandringer og reformer til, og fremkommer med det ene forslag etter det andre, til nye pengesystemer, til nye isolerte pengetekniske forandringer. Når bare det nye system eller de og de forandringer blir gjennomført, så ville alt bli i orden.

Den norske sosiologiske forsker og vitenskapsmann, B. Dybwad Brochmann, viser at krisen er langt mer dyptgående, en veldig kulturkrise, og at veien ut av uføret er et helt nytt livssyn og samfunnssyn, basert på en ny vitenskapelig erkjennelse og bibelske sannheter.

G. E. Bonde

LEDER - Pendelen bør ikke svinge for langt tilbake

«Adferdspsykologi er blottet for gjensidighet»

Jesper Juul, 2004

Mennesket halter. Det psykologiske feltet er et minefelt. Når elevene ikke lykkes i skolen gir det grobunn for at pendelen skal svinge mot det gamle læringsidealet. Kateter-undervisning kaller noen det for. Eleven skal styres, mates og belæres med kunnskap. Påfyllingsmodellen er benevnelsen som benyttes i litteraturen på Pedagogisk Forskningsinstitutt. B.D.B. tok avstand fra det mekaniske og læringspsykologien. Oppskrifter på hvordan alt skal være trives ikke menneskene med. Erfarer vi ikke snart at det ikke fungerer i praksis?

Undersøkelsen som blåser friskt i det norske skolelandskapet er kanskje ikke pålitelig. Det er ikke uvanlig at undersøkelser ikke er troverdige. De kan bygge på sviktende premisser.

Jesper Juul mener vi befinner oss i paradigmeskifte med hensyn til pedagogiske spørsmål om undervisning og oppdragelse. Det er ikke spørsmål om å gå tilbake å velge påfyllingsmodellen. Full frihet er heller ikke veien å gå. Den 3. veien bygger på de transkulturelle verdiene:

- ✓ Ansvarlighet
- ✓ Integritet
- ✓ Autensitet
- ✓ Likeverd

Hvorfor utdyper vi ikke disse verdiene? Hvorfor søker vi etter skoler som driver alternativt? Mange skoler lykkes i å drive annerledes og sette elevenes person i sentrum! Hvorfor velger vi ikke verdier som utvikler ansvarlighet? Hvorfor? Menneskesynet, dvs. læringspsykologien er utgått på dato for lenge siden. Psykologien frarøver elevene deres selvfølelse og selvillit. Studer Jesper Juul sine bøker! Forsøk å forstå poenget: relasjonskompetansen er det missing link! Lær skolen og se elevene bak deres fysiske ytre og adferd. Studer menneskesynet som de fire verdiene bygger på, og som har røtter i nyere relasjonsforskning. Prøv! La ikke pendelen svinge i feil retning. Det er mer enn nok kunnskap som viser vei til en alternativ måte å fungere på. Hjemmeundervisning og Friskolen 70 er alternativer å øse og lære av.

□ AS

Fjell som rasar

Det har forundra meg at ingen har snakka om vannårer, når det var ras i tunell og nå i fjell som rasa. Der vannårer og magnetiske åre kryssar kvarandre, har eg opplevd og sett fjellet oppløst som såpe.

27.3.2008 -
Ingrid Lia, 3810 Gvarv.

Redaktører 2008

JANUAR: Dag Ove Johansen
FEBRUAR: Astrid Strømme
MARS: Dag Ove Johansen
APRIL: Astrid Strømme

MAI: Astrid Strømme
JUNI: Astrid Strømme
AUGUST: Astrid Strømme
SEPTEMBER: Astrid Strømme
OKTOBER: Astrid Strømme
NOVEMBER: Astrid Strømme
DESEMBER: Astrid Strømme

Dag Ove Johansen
Astrid Strømme
Dag Ove Johansen
Astrid Strømme
Dag Ove Johansen
Astrid Strømme
Dag Ove Johansen

Samfunnsoppdragelse

Av Nils Kristian Skarpeteig

Samtlige av de foran nevnte viktig personlige aspekter ved oppdragelsen er med på å bygge opp under det overordnede målet: oppdragelse til samfunn.

Lærer mennesket seg til å persipere riktig og overse det distraherende og uvesentlige, samtidig som mennesket er blitt fri fra eksistensfrykt og menneskefrykt, og har fått bevare sin barndoms friskhet og umiddelbare sinn, så vil dette etter Brochmanns mening føre mennesket i retning av fellesskapsfølelse og et mer fullkomment samfunn.

Disse samfunnsfremmende aspekter på det personlige plan skapes imidlertid ikke i et sosialt vakuum, men påvirkes i overveiende grad av den konvensjonelle sosiale tenkemåte og av de allerede eksisterende sosiale ordninger og materielle vilkår.

Brochmann mener at denne *helhetsfølelsen* som er nødvendig for å holde et menneskesamfunn sammen, slett ikke er en følelse som uttrykkes instinktivt slik som hos dyrene, men tvert om *trenger å vekkes til bevissthet gjennom en opplæring og oppdragelse* som engasjerer det latente menneskelige «sanseorgan» for helhetsfølelse.

I denne sammenhengen er det at opplevelser og kunnskap som fremmer samholdet er så uhyre viktige og at opplevelser av splittelser og ideer om interessekonflikter er så skrekkelig farlige.

Er oppdragelsen blind på dette området, kan den gjøre forferdelig mye skade, og ihvertfall må den *ubevisste samfølelsen* famle seg fram på egen hånd, uten en bevisst ledelse, for å finne et objekt den kan rette sin fellesskapslengsel mot. Og da er det temmelig vilkårlig hva den ubevisste samfølelsen vil feste seg ved. For siden den ikke vet hva den gjør, så kan den svært lett komme i skade for å skape *ubevisste* symboler for helheten, og endatil forveksle symbolene med selve virkeligheten. På den måten kan menneskene komme i skade for å konsentrere seg om «fiktive» størrelser som stat og organisasjon som dårlige og utilsiktede surrogater for lengselen etter å være i den virkelige og levende helheten - samfunnet.

Men samtidig som statsideen og organisasjonsideen er en ubevisst og uheldig sublimering av lengselen etter virkelig å kunne gå opp i en levende helhet, så er også forvekslingen av stat og samfunn den alvorligste hindring for at mennesket skal kunne oppdage og oppleve at samfunnet tillike med den øvrige levende natur, er selvvirkende, slik at det kan overlates til seg selv; den enkeltes rolle blir gartnerens og tjenerens.

Oppdager imidlertid mennesket samfunnet som levende virkelighet, så vil det også oppdage at alle mennesker har en felles interesse, nemlig å maksimere samfunnets vitalitet, mangfoldighet og rikdom (ikke fiktivøkonomisk). Enkeltmennesket er av-

hengig av sine medmenneskers ytelser, og mer og mer avhengig dess høyere et samfunn kommer i spesialisering og arbeidsdeling. Samfunnets utvikling er i mer enn økonomisk forstand, nødvendig for individets utvikling. Mennesket har et grunnleggende behov for tilhørighet, det er i sitt vesen inklusivt. At det er slik er imidlertid ikke innlysende for mennesket selv. Det er ikke født med denne innsikt. Og vårt selvlagde økonomiske system bidrar i sterk grad til erfaringer som er motstridende realiteten. *Det skal derfor et ganske intenst pedagogisk arbeid til for å overvinne erfaringene som våre økonomiske og sosiale ordninger hver dag tildeler hver enkelt.*

Imidlertid lever langt fra pedagogisk praksis opp til Brochmanns krav: «Vår skole og kirke gjør menneskene «asosiale» bl.a. der ved at de oplæres i troen på pengenes selvvirkosomhet og interessekonfliktenes naturnødvendighet og berettigelse».

I kunnskapen og dermed i hele samfunnet er der en alvorlig skjevhet. «Når det gjelder utviklingen av teknikk og maskineri og den slags ting, har menneskene i våre dager drevet det utroligste frem. Men når det gjelder *utviklingen av menneskene selv*, er der en skjevhet i veksten som er aldeles påtagelig».

Det klassiske dannelsesideal innebar en person som var kunnskapsrik på alle felter. En harmonisk encyklopedisk dannet var idealet. For Brochmann gjelder dette idealet for samfunnsplanet, men

ikke for den enkelte. Brochmann vil oppdra spesialister med helhetsperspektiv og samfunnsidentifikasjon.

Denne helhetsforståelsen som Brochmann forutsetter, kan ikke tilegnes gjennom overfaltisk pensumlesning. Den må oppleves og tilegnes som eget eie.

Sosiabiliseringstanken hos Brochmann får et dypere innhold enn hos rådende sosiabiliseringsteorier i dag, hvor begrepet står for tilegnelse av de konvensjonelle rollemønstre, skikker, normer og regler for omgang som gjelder i det samfunnet en vokser opp i. Målet hos Brochmann er ikke å gjøre elevene til «gagnlege menneske» for det eksisterende system. - Med «sosiabilisering» tenkes idealistisk hos Brochmann, dvs. at begrepet går på det å *tilegne seg en forståelse av samfunn som i seg selv er samfunnsdannende*, slik at menneskeslekta skal kunne leve et stadig mer fullkomment samfunn med hverandre. «Sosiabiliteten (= evnen til å leve og orientere seg i et menneskesamfunn) kan ikke utvikles særlig høyt så lenge *folk flest* ingen kunnskap tilegner seg m.h.t. hva et samfunn er og hvorav et samfunn består», sier Brochmann. Tanken er altså den at samfunnet mellom personer kan være mer eller mindre fullstendig. Ethvert samfunnsystem har en optimal grense for hvor stor grad av samholdighet dette systemet vil kunne tilate før systemet sprekker.

Oppdragelsens ultimale mål, er etter Brochmanns syn samfunnsre-

alisering. Oppdragelse til samfunn innebærer imidlertid slett ikke at Brochmann neglisjerer den enkelte. Tvert imot er han blitt tildelt status som forkjemper for en utopisk individualisme.

Tar en først merkelappen utopisk i bruk om Brochmanns ideer, så må en ihvertfall også gi hans samfunnstanke betegnelsen utopisk. Saken er den at kollektivism- og individualisme-tanken forener seg hos Brochmann. Selvrealisering og samfunnsrealisering blir inklusive begreper. De forutsetter hverandre.

Selvutvikling forutsetter at en lever i en stadig mer og mer levende kommunikasjon med et stadig mer og mer vitalt miljø. Samfunnsutviklingen på sin side forutsetter likeså at individene vokser i ansvar, spesialinnsikt og frihet.

Utdrag fra «Eksakt vurdering og verdilære»

Av Bertram Dybwad Brochmann

«Vi går her ut fra at livet i seg selv har verdi. Fordi det er så, ser vi så godt som alle mennesker kjempe en energisk kamp for å leve og for å få så meget ut av livet som mulig. - Som følge derav må alt det som fremkaller, skaper, utvikler, beriker, forskjønner og foredrer livet for menneskene, ha reell verdi.

Når man da i denne forbindelse bruker uttrykket «livet», er det av den aller største betydning, at man holder seg klart for øye hva man mener. - Når jeg ovenfor brukte uttrykket «livet», mente jeg det organiske - uavbrudt, blivende, værende, varende og vordende liv, hvorav vi mennesker selv er produkter, - og som følger organiske, universelle lover, og som altså er resultatet av naturlov-messigheten. - Alt som kan befordre, tjene og berike dette liv har derfor reell verdi.

Men det finnes noe annet som vi også i daglig sprogbruk kaller livet - nemlig det konvensjonelle system, som vi besværer oss selv og andre med. Det liv om hvilket man ofte hører f.eks. følgende ytring: «Livet er nå engang så - vi må bøye oss for dets harde virkelighet» osv. - Dette ytre «mekaniske» liv - til dels også kalt våre «systemer» - har vi selv skapt. Og vi er alene selv herre over det. Men det finnes ingen guder som har interesse for våre systemer. Man kaller det også ofte «kulturliv», «det politiske liv», «bylivet», «forretningslivet» osv. Man gir det mange slags betegnelser. Men her i denne forbindelse er det aldeles nødvendig at man ikke forveksler dette ytre mekaniske og i en viss henseende systematiske liv med det organiske, suverene liv.

Innsendt av Armand E. Nyhus

Påskehøytid i Det hvite hus

På balkongen i Det hvite hus stod Georg Busch med harepus Påsken er god for klem og suss Hurra får påske-kitch i USA som gjør de bunn-banale glad!

Hvor smakløshet tar overhånd der mangler både sjel og ånd Skulle vi kjøpt bruktbil av de to, ville vi snarere på påskeharen tro

S.O.H

Illusjonisten

Iblant kan bilser talende avsløre mangt som man ikke ønsker høre. Å tro på nissen og på påskeharen kan illusjoner vel bevare.

Å leke seierherre i Irak er nok desverre, blant illusjoner av de værre

Georg og påskeharen: Bilde på Buschmann-illusjoner som koster folket millioner, og stadig nye liv, - uten forsoner Blir Irak Georges Watergate? Kvem synest vel at det er let ...

S.O.H

Symboldyret

Av Arne Duve

Så langt en kan skimte bakover i historien, vil en finne om og om igjen det faktum bekreftet at alle folkeslag og kulturer har hatt en eller annen form for religion. En ser også at religionen alltid har hatt en sentral stilling i folkenes liv og utviklingens gang. Historien om religionen er derfor uadskillelig bundet sammen med historien om mennesket selv. Og en står som et undrende vidne til hvorledes religionen har drevet mennesket til såvel det mest sublime som det mest fornedrende. Menneskehetens store seere og vevisere har vandret i religionens fruktbare hager og funnet de livgivende vekster som har skjenket visdom og kraft til å leve på ned gjennom tidene. Men en ser også hvordan livet for millioner av mennesker i slektledd er blitt forgiftet og deres livsform fastlåst på den mest minutiøse måte av religiøse forskrifter og tabuforestillinger.

Religionen har vært en av de mest inngripende og skjebnebestemmende krefter som historien i det hele kan oppvise; den har preget de forskjellige tidsaldre og satt sitt stempel på dem, både på det ytre og indre plan. Arkitektoniske og kunstneriske undere laget av kyndige, villende hender og skapende sinn, kultisk visdom og livets ukrenkelige bud i udødelige skrifter, kjærlighetsevne og livsfylde, veksler kaleidoskopisk med den mest sneversynte og fanatiske intoleranse, ubønnhørlig utrydelse av anderledes troende, pinsler og massemyrderier og de grusomste rituelle handlinger har krevd strømmer av blod og et hav av lidelser.

Religionen er et brohode i menneskets indre verden, og derfor er den alle kulturformers mor og livskilde. Idag har religionen mistet rotfestet i den vesterlandske kultursfære, og herfra brer det seg en sekulariseringsprosess som ringer i vann. Når denne forbindelsesmulighet blir borte, ebber kraften ut og kulturformen luter mot fall.

Vi lever midt i en forfallstid som ikke minst omfatter det religiøse område - ja, kanskje har sitt sentrum nettopp her. Det er derfor nu mer enn noensinne nødvendig å finne den livgivende kilde i religionsdannelsen for å kunne øse av den - på vår måte.

I vår kulturkrets har vitenskapen delvis forsømt å ta religionen alvorlig erkjenningmessig sett. De vesterlandske naturvitenskapsmenn hvis innsikt førte til en utvidet erkjennelse av det ytre verdensbilde og til tekniske fremskritt forledet ved sin innsats mennesket til å flykte fra sitt indre og til å forlegge alt utad - i atomer og verdensrom, i bekvemmelighet og destruksjonsmidler. Den innstilling som deres virksomhet litt etter litt resulterte i, understøttet skjebnesvangert den tendens som faller så altfor lett for mennesket - utadprojisering av indre konfliktstoff og problemer. Mennesket vil alltid søke å flykte fra sin indre og egentlige virkelighet. Menneskets sjel og krefter som virker i den og som beveger den enkelte og samfunnet, teller da ikke lenger. Alt blir forlagt til ytre problemstillinger. Fenome-

ner som drøm og religion - menneskets indre virkelighet med dens særegne dynamikk - alt vesentlig menneskelig - er blitt hjemløst på jorden i «opplysningens tidsaldre». Og derfor er vår kulturform i ferd med å oppløses. Men det er heldigvis tegn som tyder på at kravet om selvbesinnelse føles som stadig mer aktuelt.

Den hvite manns kultur er rotamputert. Den er en visnen bekvemmelighetstilværelse som engstelig vikler for sentrale emner og febrilsk jager rundt i periferien. *Vår kultur er blitt et storslått vrengebilde og kulturdrama - uten indre mening.* Svikt i fundament og bæresøyler gjør at vårt kulturbygg stadig blir skjeverte og truer med å styrte sammen. En rastløs utvendighet i øst som i vest, sneversyn og intoleranse fortærer de siste åndelige reserver og får livet til å forstene i teknikk og overflate.

De menneskelige institusjoner, samfunnsforhold og livsformer skulle være en forlengelse av den indre virkelighet i en konstruktiv organisasjon i pakt med bærende prinsipper for livsutfoldelsen. Der denne forbindelse innad går i stykker ved at sammenhengen ikke blir erkjent eller blir fornektet, går enkeltindivid og samfunn sin oppløsning i møte. Dersom kulturformen bygges på en ytre virkelighet som ikke har den indre forankring, men henger i luften som det verdensbilde den moderne naturvitenskap har fått folk til å tro på som det eneste alternativ, visner alt som løv om høsten. Siktepunkter og orienteringsmuligheter er blitt borte. Periferie emner tvinges inn i sentrum og de sentrale skubbes ut, med det resultat at forvirring inntreer. Når verdimåleren - sammenhengen med de sentrale ting blir borte, kastes alt hulter til bulter. Platheter serveres som fullverdig føde. Sansen for kvalitet elimineres. Penger, fortjeneste og materialisme blir alle tings mål. Samfunnslivet blir sterilt, tankeevnen lammes, sammenhengen i tilværelsen går tapt. Symptomatikken florerer. Den manglende erkjennelse av de krefter som er i virksomhet i religionen og den derav følgende ringeakt for denne manifestasjonsform av menneskets indre liv og virkelighet, er et slikt symptomatisk utslag av manglende erkjennelse av menneskets indre struktur og funksjonsmåte.

Linjene i livssammenhengen er i stor grad gått tapt. Spesialister vokter nidkjært sine stadig mindre og stadig mer besværlige fragmenter - besværlige fordi de ikke kan bli innpasset i noen helhet. Tegn til en forløsende syntese øynes sjelden i det akademiske puslespill. Åndslivet synes i stor utstrekning å være uten dypere mening og sammenheng - alt forflyktiges i moteretninger og overflate. Synsmåter og impulser med livets egen grokraft i seg, har ikke vist seg sterke nok til å kunne vokse i det gylde jordsmonn.

Filosofien skulle integrere de forskjellige vitenskaper i et samlet helhetssyn. Etterhvert er kunnskapsmengden blitt så overveldende og spesialiserte så mange at sammenhengen synes å være gått tapt. Filosofien er blitt redusert til et slags appendiks, ikke minst fordi «fagets» utøvere har

sviktet og forlagt seg i uvesentligheter. Evnen til å formulere de problemstillinger som gjør det mulig å innpasse den raskt økende kunnskapsmengde i en organisk sammenheng synes å mangle.

Når «vitenskapens mor» - filosofien - selv er blitt steril, virker den steriliserende istedenfor befruktende på de andre disipliner som den skulle gruppere organisk omkring seg i et samlet kraftfelt.

Fragment-intellektualister har innsatt seg som åndslivets voktere, men synes selv å være uten kontakt med den indre virkelighet og de krefter som derfra bærer og beveger utviklingen. Den realitet som religionen er, underkjennes og blir i store kretser sett på som et produkt av menneskelig tåpelighet og rester av fordums naive overtro - uten tilknytning til levende realiteter. Man er jo så moderne og fremskrittsminded at man ikke anstendigvis tør vise positiv interesse for noe som synes å være i et avgjort popultæringsforhold til ukrenkelige populærvidenskapelige dogmer.

I særlig grad er de sammenkjedede kultursjåvinistiske religioner - jødedom, kristendom og islam - blitt fordervet av forkynnere som lite har forstått av religiøse symboler og de realiteter som skjuler seg i dem. Religionen er derfor i stor utstrekning blitt tomme ord med døde bokstaver, uten budskap til levende og søkende mennesker. Alt er feilprojsert. Religionens forløsningsmuligheter er i stor utstrekning gått tapt for det moderne menneske. Et illustrerende eksempel er at oppfatningen av et bokstavelig halvede hevdes uavkortet.

Den utvikling som nu akselerer mot undergang, kan neppe komme ut av feilskjøret uten at religionen og de skapende krefter som disse representerer blir forløst og nyttet i livets tjeneste. Men da må budskapet legges frem på en slik måte at det vekker dyp og ekte resonnans som gir impulser til erkjennelse og utfrielse av det som ligger som slumrende muligheter i menneskenaturen. Behovet er nu i atomalderen mer påtrengende enn noensinne.

Å forstå de religiøse krefter er ensbetydende med å forstå mennesket selv. *Mennesket* kommer en aldri utenom i denne materie. For religionen spiller seg ut i menneskesinnet; den får sitt preg av de lover og forhold som hersker der. De religiøse symboler, myter og riter fødes i menneskesinnet. Heller ikke den såkalte åpenbaringsreligionen kan i denne henseende påberope seg noen særstilling. Også åpenbaringen er formidlet og stemplet av menneskepsyken.

Det er derfor nødvendig i korte riss å minne om visse psykologiske og biologiske fakta, som har tilknytning til den emnekrets som her skal behandles for å få perspektiv, bakgrunn og grunnlag å stå på.

Evolusjonslærens beskrivelse av livsformens utvikling kommer en ikke forbi, dertil er kjensgjerningene for massive. Riktignok må den modifiseres etter hvert som nye funn og ny erkjennelse gjør dette nødvendig. De store og avgjørende trekk vil imidlertid bli stående. Ifølge evolusjonslæren er livet på jorden blitt utviklet gjennom primitive urformer, gjennom selle-stadiet og til stadig

mer kompliserte og sammensatte strukturer - inntil mennesket i dag topper utviklingen. I Bibelen er denne utvikling billedlig beskrevet i skapelsesberetningen.

De grunnfunksjoner som er tilknyttet protoplasmaet - den substans livet er bundet til - er etterhvert blitt differensiert og spesialisert i forskjellige organsystemer. *Den formgivende struktur går igjen i skjelettsystemet, evnen til bevegelse preger muskelapparatet, protoplasmaets evne til å lede impulser er blitt organisert til nervesystem, egenskapen å kunne spalte kjemiske forbindelser og derved skaffe energi til livsfunksjonene er videreutviklet til fordøyelseskanaal med tilhørende kjertelapparat og så videre.* En viktig grunnfunksjon er evnen til å erindre, slik at det også på grunnlag av erfaringer ble mulig å endre reaksjonssett. Denne egenskap er differensiert i to forskjellige organsystemer, idet hjerneceller har til oppgave å lagre *individets* erfaringsmasse, mens kjønnscellene er bærere av *artens* samlede biologiske erfaringsmateriale. Fosterutviklingen er derfor i sammentrent form en gjentakelse av slektens utviklingshistorie.

Evnen til å erindre er en av evolusjonens grunnpillarer. Den spiller en avgjørende rolle også i den enkeltes utvikling som bare er mulig på grunnlag av denne egenskap. Denne grunnfunksjon må antas å være en av de drivende krefter i selve evolusjonsmekanikken, som bare utilfredsstillende kan forklares som resultat av blinde krefters tilfeldige spill.

Evolusjonslæren har vært heftig bekjempet. Det er mange som på forskjellig grunnlag føler seg ille berørt ved at mennesket skulle nedstamme fra apene, som i parentes bemerket kanskje kunne ha grunn til å føle seg en smule beskjemmet over det nære slektskap. Noen direkte nedstamming fra våre klatrende slektninger har imidlertid neppe funnet sted. Heller er det slik å forstå at aper og homo sapiens har en felles stamfar. De gamle egyptere løste dette stridspunkt på sin måte ved å hevde at mennesket nedstammte fra aper og guder.

Mange dyreformere har endt i blindgater, de manglet tilpasnings- og utviklingsmuligheter. Det åpnet seg nye og rike vyer da den menneskelige hjernen med sitt gryende bevissthetsliv var blitt til i våre primitive, dyriske forfedre som da mer enn noensinne representerte vekstpunktet i utviklingen. De muligheter som lå innenfor rekkevidde var ikke bare at dette tenkende dyr engang skulle underlegge seg og omskape verden. De nye muligheter innebar i seg forjettelsen om en tid da mennesket skulle leve i en bevisst tilværelse i samsvar med livet og dets lover - forjettelsen om en fremtid da menneskets mange affektive og irrasjonelle reaksjoner var erstattet av innsikt, forstand og livsfylde.

En vet selvsagt intet om hvorvidt dette livets storstilte eksperiment - utviklingen av den menneskelige bevissthet - vil føre til brukbare resultater. Dette vil jo avhenge av så mange faktorer. Adskillige tidligere forsøk i utviklingen har vært mislykket, mektige dyreraser er gått til grunne. Forsøket med den

menneskelige bevissthet kan falle akkurat like uheldig ut. Just i vår tid gjennomleves en særlig kritisk fase i utviklingen. Men nettopp under presset fra atombomben er mennesket - om det skal overleve - nødt til å finne den sti som ikke ender blindt, men fører videre frem. Skal det skje, må det kastes fullt lys inn i menneskesinnet med dets dunkle og hemmelighetsfulle dyp. Da mennesket med alle dets irrasjonelle, symptomatiske impulser på det nuværende stadium i utviklingen vitterlig er et hyperfarlig, destruktivt dyr, synes det eneste rasjonelle å være - før hele tilværelsen er blitt forpestet av radioaktivitet - å nedlegge et absolutt forbud såvel mot forskning som mot å omsette resultatene i praksis. Forskningen er nådd så vidt på dette område og ligger så langt foran andre og sentrale disipliner, at det kan ta århundrer å innhente forspranget - ihvertfall når det gjelder å omsette erkjennelsen i praksis. Det må bli satt en stopper for vanviddet mens leken ennå er relativt god. Det skal ikke megen fantasi til å forestille seg hvorledes det hele vil ende med den retning og fart utviklingen nu har tatt.

Mennesket vil neppe få den ringeste glede av den energi som kan frigjøres fra atomenes indre - naturvitenskapens begeistring til tross. Selv i denne leir er mange blitt betenkte - og stadig flere blir det etter hvert.

Det gjelder nok å få frigjort bundne krefter - dog ikke i atomenes, men i *menneskets* indre. Dette ønske og imperativ som alle mennesker har, også fysikerne, er blitt utadprojsert og tatt bokstavelig. Man har forløst atomenes energier istedenfor å frigjøre de krefter som ligger bundet og unyttet i menneskets eget indre kreffereservoir.

Viktige ledd i menneskets tilblivelse er den oppreiste gang og utviklingen av tomfellingferen. Apehånden er et forholdsvis ordinært griperedskap, et spesialorgan for klatring. Menneskehånden utviklet seg imidlertid videre, og skaffet homo sapiens den avgjørende lederplass gjennom tommeles frie bevegelighet, slik at den kunne stilles mot de andre fingre - en egenskap det ikke finnes make til i hele dyrerekken. Hånden ble derved omdannet til et universielt griperedskap, og mennesket kunne fra nu av utføre like mange funksjoner som det greide å lage seg redskaper. Tidligere hadde det alltid vært slik at en ny funksjon måtte være organisk fundert. Om en kunne tenke seg det, ville det bli en underlig fremtoning som hadde utviklet organer for alle de funksjoner mennesket idag kan utføre - høvling, skjæring, klipping og så videre. På grunn av det universelle griperedskap menneskehånden er, sprang utviklingen over fra det organiske til det tekniske og mentale område. Mennesket kunne utvikle like mange funksjoner som det kunne lage seg redskaper! Samarbeid mellom hånd og hjerne - mellom hånd og ånd - ble stadig fastere og mer intimt. De nye funksjoner krevde uopphørlig utbygging og nyorganisering av hjernevev. Sentralnervesystemet hos mennesket skiller seg derfor sterkt

■ forts. side 9

Den åndsrevolusjonære folkevekkeren

Bertram Dybwad Brochmann

Hvem var han og hva kjempet han for?

Anders Ryste, 1982

«En tungetaler på Stortinget» kalte Nygaardsvold ham. «Enten jeg leser dine setninger forfra eller bakfra, så er jeg akkurat like klok», sa Johan Ludwik Mowinkel. «En artist på Tinget», sa Hambro. «Det finnes ingen friere tenker og ingen dristigere ånd i norsk offentlig liv enn han», skrev Fredrik Ramm i Tidens Tegn.

Om Bertram Dybwad Brochmann var det mange og motstridende meninger - men få kunne holde seg likegyldige til denne originale skikkelsen i mellomkrigstidens samfunnsdebatt. Enn er meningene delte, men ennå går det ikke an å stille seg likegyldig - et kvart århundre etter hans død.

Hvem var så denne mannen og hva kjempet han for?

Hans første bok het «Nytt lys over livet». Den kom ut allerede i 1916. I 1920 startet han utgivelsen av en bokserie på i alt 6 bind. Fortittelen var «Veien til det nye land». Det første av disse 6 bindene kalte han: «Åndsrevolusjonen». Senere opp gjennom årene fulgte mange bøker. Ved sin død i 1956 hadde han gitt ut 44 bind. I tillegg til dette kommer utgivelsen av avisen Samfunnsliv og utallige foredrag.

Dybwad Brochmann skrev og talte om mentalitetsforandring, det som med et fremmedord kalles Metanoia - sinnsforandring. Som disponent for en oljemølle i Sandefjord foran 1. verdenskrig oppdaget han at det var umulig å oppnå balanse i rekneskapet hvis det ikke kom en krig og reddet prisene. Krigen kom, men lå det ikke et tankekors i dette at kun en blodig verdenskrig med all den lidelse og alle de menneskelige tragedier som dette måtte medføre, kunne stabilisere økonomien?

Dybwad Brochmann hevder allerede i 1916 at krigen hadde en dypere årsak. Ny teknikk hadde satt fart i produksjonsmulighetene i hele den industrialiserte verden. Dette hadde skapt overflod på markedene og økonomisk krig mellom produsentene som så tilsist eksploderte i frontal våpenkrig og masseødeleggelser. Skuddet i Sarajevo bare utløste katastrofen. Årsaken lå dypere. Den skyldes økonomisk kortslutning, mente Brochmann.

En kan spørre, hva har då dette med mentalitet å gjøre? Hvorledes kan den dypere sammenhengen mellom økonomi og krig påvises?

Når krigen bryter ut, leter vi etter den skyldige. Når freden kommer, skal den skyldige dømmes. Krig er en forbrytelse mot menneskeheten. Men, hevdet Brochmann: Krig bryter ut uten at noen egentlig vil det eller di-

rette har planlagt det. Det finnes dype motsetninger mellom nasjonene, deres ideologier og styresett, likevel kan både den 1. og den 2. verdenskrig føres tilbake til vareoverflod med stor fare for økende arbeidsledighet og konkurser. Men, sa Brochmann videre, vi kan da ikke jamre over dårlige tider når der gis mulighet for overflod av alle slags varer. Må vi ikke heller takke våre dyktige ingeniører, teknikere og fagfolk for det som er oppnådd og søke å dele overfloden uten å skape krig?

Men slik var ikke tenkemåten og er det heller ikke i dag. Overfylte varelager skaper fremdeles dårlige tider. En helt ny innstilling er det eneste som kan redde situasjonen. Det må ikke bli slik at produksjon og rik høst gir god økonomi og ikke omvendt (ville Brochmann ha sagt).

Hva består så denne sinnsforandring eller omvendelse i som han snakker om? Den består i at menneskene inntar den samme granskende, reflekterende og kritiske holdningen til sine iboende sinns-krefter som naturvitenskapen med stort hell har inntatt til naturkreftene. De vil da oppdage at det rår den samme pålitelige lovmessighet for disse kreftene som for naturkreftene. Men for at det kan skje, hevdet Brochmann, må menneskene overvinne sin negative holdning. Menneskene er i bunn og grunn sannhetssøkere, (hevdet han), ikke fortapte syndere eller tobente dyr.

Gjenstanden for våre økonomiske beregninger er pengene. Intet har som pengene spilt en avgjørende rolle for å nå frem til et velstandssamfunn. Men vi forveksler pengene som symboler med de virkelige verdiene. Det er et uløst mentalt spørsmål. En verden med muligheter for overflod er en helt ny verden. Gamle økonomiske tenkemåter som ikke lenger svarer til virkeligheten, må erstattes med nye. En ny økonomisk verdensordening må ta sitt utgangspunkt i denne nye virkeligheten, og ikke la verdens fremtidige velferd bli bestemt av pengesymbolene.

I sin andre bok: «Veien til det nye land», kommer Dybwad Brochmann nærmere inn på forholdet penger og varer. Sagt i hans språk - symbol og virkelighet. Den mentale sammenhengen mellom økonomi og krig eller fred, sto helt klart for ham. Han kom til følgende konklusjon: Menneskenes sinnskrefter må utforskes. Deres forestillinger, først og fremst på det kollektive plan, må forandres, før varig fred kan skapes.

Dybwad Brochmann var prestesønn. Hans far var lærd teolog - sokneprest og senere prost Jørgen Henrik Hegermann Brochmann. Barndomsårene tilbragte han på prestegården i Rødnes og Kvamskogen prestegjeld borte ved svenskegrensen. Senere ble det flytting. Brochmann roser sin far for de tanker han fikk, men på ett punkt ble de uenige. I diskusjonen mellom far og sønn, sa faren: «Dersom du finner et avgjørende skille mellom Kristus og Paulus, da ramler alt. Vår tillærte teologi vil slå sprekker». Brochmann jr. pekte på at Kristi oppgave var en annen enn Paulus oppgave. Hans oppgave var som komponistens i forhold til pianistens. Den første unnfanget en helt ny guds og livslære, den andre spredte den. Kristus maktet å trenge inn i jødedommen og avdekke både dens fortrinn og mangler. Han var forutvitende om den religionisering som siden måtte komme, satt ut i livet av Paulus. Dette var tanker som den gamle prost ikke kunne underskrive, likevel hadde han skrevet på permen i den bibelen han gav sin sønn til konfirmasjonen: «Du kjenner fra barndommen av de hellige skrifter, som kan gjøre deg vis til frelse ved troen på Jesus Kristus».

Prost Brochmann ble betegnet som rasjonalist og kom således i motsetning til mange innen kirken. Sønnen gikk imidlertid videre ut fra farens rasjonelle syn. Han stoppet ikke før han kunne si: «Kristi lære er selvsagt sann gudslære, men også sann samfunnslære». I boken «Kristus i samfunnet» som kom ut etter siste krig, påviser han hvorledes Kristus har med alle våre menneskelige aspekter å gjøre, også våre kollektive. Gjør vi kristendommen om til en religion for det private menneske, da tenker vi ikke over at kristendommens opphavsmann hin langfredag for snart 2000 år siden kjemper igjennom en mental kamp mot representantene for det kollektive maktsystemet. Dermed tilret-

tela han et Himlenes rike for menneskene på jord.

Brochmann var ikke bare forfatter og taler. Han var mye annet også. I åra mellom 1933 og 36 var han stortingsmann for Samfunnspartiet, innvalgt fra Bergen.

Hva ville så Brochmann på Stortinget? Gikk det an å få lederne for våre politiske partier inn på den tanken at verden og Norge trengte en ny mentalitet. I disse årene var jeg selv hyrt som matros på en båt i Det norske fyrvesen. På kysten fra Ålesund og oppover til Senja fikk jeg ved selvsyn oppleve den materielle elendighet som rådet blant fiskerbefolkningen. De fikk gode fangster, men intet regningssvarende salg på fangsten. Til tider var det bare en ting å gjøre. Kaste fisken tilbake i Vårherres ansikt.

Det var i disse årene regjeringen subsidierte billigflesk til fiskerne, samtidig som de satte skuddpremie på grisungene for at fleskeoverfloden ikke skulle ødelegge prisene for bøndene. Tømmer fra skogen hadde vi også nok av. Likevel var alle våre basisnæringer kommet på fattigkassa. Norske industrianlegg var på vei til å komme på utenlandske hender. Særlig blant dem som var rammet av overflodskrisen fant Dybwad Brochmann sitt store publikum. Det sto som en gåte for dem alle: Hvorledes kunne det være dårlige tider, når vi hadde for mye fisk, for mye landbrukssvarer - norsk smør ble eksportert til England på dumping - vi hadde for mye av nærsagt alt vi trengte til livets opphold?

Hele folket med lederne i spissen lå under for helt feilaktige, selvmotsigende forestillinger om økonomi, hevdet Brochmann. Til dette kommer, sa han videre, at det norske folk så lenge hadde vært knuget under de religiøse forestillingene om menneskenes dårlighet og ondskap, at de stilte seg likegyldige til morgendagen. Den hinsidige frelsen var for mange blitt viktigere enn daglig brød. Å tenke fritt var blitt vågalt. Stille seg kritisk til systemet og til autoritetene var nærmest blitt som synd.

Reisningen blant folket som Brochmann hadde håpet etter 10 - 15 års foredragsvirksomhet rundtom til alle avkroker i det ganske land, lot imidlertid vente på seg. Han prekte dekapitalisering sammen med desentralisering som boteråd mot krisen. Men hvor Brochmann ville ha fritt bransjestyre og mentalt forsvar, gikk flertallet av det norske folk inn for sentraler, organisa-

sjoner og militært forsvar! Vi fikk Råfisklag til å ta seg av fisken og Melkesentral til å ta seg av melka. Vi fikk for fullt LO og NAF. Tildels gikk man frem med makt for å få bøndene inn i sentralene. Jeg tenker på melkekriegen blant Fana-bøndene som eksempel.

Organisasjonsmakt og sentralmakt, undergitt et voksende, statlig byråkrati, har aldri i historien ført til annet enn stadige konflikter og motsetninger og til slutt krig, hevdet Brochmann. I sin siste interpellasjon som avsluttet hans tid på Stortinget, profeterte han den 2. verdenskrigen. Krigen ville igjen måtte komme, mente han, uten at noen egentlig vil det, men fordi ingen vil være med på å få oppklart de dypere årsakene. Utenriksminister Koht svarte på hans interpellasjon med å si, at han nok kunne tenke seg å ta opp de spørsmål interpellanten hadde reist når han kom tilbake til sin professorstol. Til det svarte Brochmann: «De vil ikke komme tilbake til professorstolen, hr. utenriksminister, før krigen alt er kommet». Det ble slik.

Når Brochmann som en ulært gartner, forklarer de dypere årsakene til krig, benytter han i regelen Bibelen. Han hevder at de 10 bud har med hele menneskesamfunnet å gjøre og ikke kan gjøres til en lære for individet alene. Straks et folk - stort eller lite - hengir seg til å dyrke symboler og bilder som erstatning for virkeligheten, de støper seg en gullkalv som i dette tilfellet, eller seddelpresseøkonomien settes i sving, slik det gjøres i vår verden, vil folket fjerne seg mentalt fra hverandre. De blir fiender og begynner å bekrieger hverandre i jakten på symbolene. En alles kamp imot alle vil oppstå og endestasjonen vil uvergelig bli enten krig eller borgerkrig. Dette er en sosiologisk lovmessighet gjeldende for alle tider, få denne lovmessigheten nærmere belyst og oppklart, sa Brochmann.

Vi lever i 1982. Mange mener vi nå står overfor den 3. verdenskrigen. Tilstandene er temmelig likartet med tilstandene foran den 1. og den 2. Dårlige tider med arbeidsnedleggelse og konkurser preger vårt samfunn, tross for stigende produksjonskapasitet. Og er det så nok med fredsappeller og fredsmarsjer? Har det opp gjennom årene manglet på idealisme og god tro? Er menneskene ondvillende vesener som overhode ikke kan lære? Eller er det slik at menneskene er i stand til å forandre sin grunninnstilling? Dybwad Brochmann mente ja. Menneskene forandrer sin grunninnstilling med voksende bevissthet. Sagt med hans egne ord: «Nøkelen til avgrunnen for slektens historie er funnet i sjelforskningens nye lys over menneskenaturen».

Miljø - - -

De Grønne som kan representere en slik livsstil politisk. Samtidig ser man at alle miljøpartier som har fått makt i Europa har måttet svelge vekstpillen.

Grønn hverdag som på papiret er Norges mest ukontroversielle miljøorganisasjon fremmer senkforbruker-budskapet (for eksempel handlefrikampanjen) som forbruksøkonomien var en av mange sider ved samfunnet vi kunne velge å ha eller ikke ha. Også FIVH overser forbrukets strenge nødvendighet, i betydningen: Ønsket om å ha eller ikke ha. Også FIVH overser forbrukets strenge nødvendighet, i betydningen: Ønsket om å ha eller ikke ha. Også FIVH overser forbrukets strenge nødvendighet, i betydningen: Ønsket om å ha eller ikke ha.

Om vi skal ha økonomisk vekst eller ikke er ikke et politisk debatttema, fordi økonomisk vekst er et premiss og ikke en variabel man kan ha en av flere politiske oppfatninger om. Vekst og utvikling er sett på som synonym, selv om det på den annen side er lett å påvise at mye av dagens vekst snarere fører til innvikling. Problemet er at hele systemet er så giret inn mot vekst at enhver nasjon som går inn for noe annet enn vekst vil (for en periode) oppleve alt annet enn utvikling. Men heldigvis: det er et åpent spørsmål om moderniteten og tanken om opplysning og fremskritt, som jo tross alt underligger enhver politisk debatt, er nødvendig bundet til et bestemt økonomisk system.

Bærekraftig Vekst tilhengerens alternativ?

Bærekraftig Vekst tilhenger har kanskje innsett det dypt radikale ved å forlate vekstøkonomien for lenge siden. Disse spør, eller burde ha spurt seg; hva kan vi gjøre av endringer som opprettholder den økonomiske vekstøkonomien uten at naturbetingelsene vi lever under gjør det umulige eller ufyseelig å leve - for oss og generasjonene som kommer etter oss? Problemet for Bærekraftig Vekst tilhenger er at heller ikke de har satt seg i et forhold til de implikasjonene som følger av deres oppfatninger. Man sier at teknologien og en justering av organiseringen av samfunnet vil

«redde oss», men man gjør rent faktisk svært lite for at dette overhode kan se troverdig ut.

En vekst-økonomi krever enorme kompensatoriske «tiltak», særlig når den har nådd et visst nivå (veksten er eksponentiell). Var debatten kommet dit hen hvor dette var erkjent ville vi sett Jens Stoltenberg som den største talsmannen for et grønt skattesystem. Eller satt veldig på spissen: vi ville sett Siv Jensen som (en pragmatisk) tilhenger av økologisk jordbruk. Vi ville ha sett en massiv og besluttsom samling omkring forsøk på å etablere en økonomi basert på materialsirkuleringsystemer, andre handelsregimer, en tilretteleggelse for radikal forbrukermakt med mer. Alt dette for å redde troen på at økonomisk vekst lar seg kombinere med en bærekraftig utvikling. For i bunn og grunn er det jo grenseløst uansvarlig å befinne seg godt innenfor radiusen av dette problemet og å si at teknologien vil løse det - når man ikke griper inn slik at det blir mulig for «teknologien» å ha en slik funksjon. Bare særdeles naive markedsidealister tror at teknologien kommer løpende av seg selv på rett måte og til rett tid - til hvert relevant problem. Hvis man ikke identifiserer seg med markedsidealisten har man som tilhenger av bærekraftig vekst et ansvar for å utvikle og grave seg inn i en helt annen holdning. Noe det er vanskelig å se at for eksempel Jens Stoltenberg har gjort.

Et godt eksempel på dette er argumentet om at vi bør sette inn CO₂ tiltakene der det er billigst fordi dette er mer *realpolitisk ansvarlig*, slik Frp og Brundtland/Berntsen/Stoltenberg mener. Når dette foreslås kan man si at man har engasjert seg i spørsmålet på et globalt plan. Men kan man engasjere seg globalt med et tiltak uten å binde dette opp til en *grunnleggende analyse av den globale situasjonen*? Når man vet at Kina som følge av sin vekstøkonomi «skal ha» 1,1 milliard biler om 23 år, hvor effektivt er dette tiltaket da? Skal man sette inn CO₂-pengene der det har størst effekt hjelper dette *alt for lite* hvis hele det nåværende økonomiske systemet skal kunne opprettholdes. Som kjent er

det verken ansvarlig eller tilstrekkelig å gi barnet paracetet hvis det holder på å dø av dehydrering. I dagens situasjon må man gjøre noe *strukturelt* for å kunne si at et teknologisk tiltak er ansvarlig. Da er det kanskje mer realpolitisk ansvarlig å satse på «å gjøre om nasjonen» til et eksempel for andre enn å sende CO₂ penger til Kina, hvor man vanskelig kan ha noen direkte innflytelse over det strukturelle nivået. Uten et særdeles vel fungerende materialøkonomisk resirkuleringsystem, nye måter å skattelege/fordele på, nye handelsregimer samt radikalt lite forurensende energikilder og omlegging til økologisk jordbruk med mer, vil man få se sin kjære vekstøkonomi knekke under sin egen vekt veldig fort. Dette bør tilhengere av Bærekraftig Vekst, som et minstemål, være kjent med.

Bærekraftig vekst og demokrati

Med mindre vi fikk en form for radikal holdningsendring og verdienndring «innenfra» ville et slikt system *globalt sett* antakeligvis kreve en form for globalt økologisk og scientitisk diktatur for å kunne fungere. En servoglobeforvaltning som Sigmund Kvaløy Sætereng kaller det.

I det siste har Erling Fossen kritisert blant annet Gore for å ha snakket om nødvendigheten av holdningsendring i miljødebatten. Han mener at dette er tegn på et udemokratisk sinnelag. Dette er stedet hvor den urbane tvangsoptimisten trækker mest feil. Jeg tror at hvis man ikke skal ha holdninger, moral og livsstilsendringer inn i dette spørsmålet så sitter man sannsynligvis ikke igjen med et system hvor alt ordner seg selv. På sitt aller heldigste sitter man igjen med et globalt «fascistisk» byråkratimonster som overvåker og administrerer «alle» energistrømmer, habitater og biologiske/ikke-biologiske ressurser. Hvem vet, kanskje innføres det områdekvoter på mennesker i 2070? Kanskje ikke det dumme å tenke så det knaker på alternativer til Bærekraftig Vekst?

(Folkevett 6/2007)

Bertram D. Brochmann om samfunnsutviklingen

Kirken er et nyttig leketøy i politikernes interesse. Hvis jeg tar feil, og prester og religionsstiftere har rett, hvorfor advarer da verdens frelser (Kristus) imot de religiøse skriftlærde? Katolikken og protestantene går og venter på at Gud skal gripe inn i tilværelsen på et irrasjonelt vis. Men jeg tror at Gud venter på oss mennesker, – venter at vi skal ha drukket blod nok. Er det noen annen levende Gud enn den skapende Gud?

Mennesket i utvikling gis en stor sjanse og en enorm risiko. Forteller ikke astronomi og naturen oss om en rasjonell evig skapende Guddom? Forteller ikke verdenshistorien om de evige vantro menneskebarn som lager helvete av sin tilværelse fordi deres religiøsitet og

øvrigt ukontrollerte fantasi forfører dem? Skal menneskene aldri bli voksne? Fullkommen som sin far i himmelen? Skal vi aldri forstå oss selv? Det syndes mer kollektivt enn individuelt. Kristus er samfunnets frelser.

De kolossale tekniske og vitenskapelige fremskritt skulle føre til materiell frigjøring, men er blitt det motsatte fordi man produserer for pengenes skyld og ikke for menneskenes. Alle økonomiske interessemotsetninger opphører den dag den materielle frigjørelsen er blitt samfunnets mål og hensikt, fordi kapitalismen (kampen om skinnverdier) er brakt til opphør. Menneskeverdien er det høyeste, men den kommer først til sin rett i det individualistiske samfunn. Alle

mennesker mener det godt og vil det beste. Det er bare subjektivt trangsyn som holder alle nutidens meningsløse stridigheter oppe. Men viljen er ikke det samme som evnen. Evnen forutsetter innsikt, oversikt, selvkontroll, selvkritikk og inspirasjon.

Autoriteter vet meget bedre enn de taler og handler. De tør ikke være sanne på grunn av tap av stilling, posisjon osv. Hva gagnar det et menneske om det vinner hele verden, men tar skade på sin sjel? Tenk selv. Vær tro mot det beste i deg selv. Alle mennesker er Guder i sin vorden. Frykten er sjelens farligste fiende. Heller kjempe med åndens våpen.

Bertram Dybwad Brochmann var stifter av Samfunnspartiet

Jesu' gud - eller «Livets gud»?

Hva skjuler frasen: «Livets gud»?

Av noen sagt: «Gud som er livet».

Av andre: «Livet som er gud».

Slik kan man Gudsinnstikt fordrive.

Innbildske er de som tror, de Mesteren selv overgår, når de å innse ei formår, men Mesteren hastig misforstår.

Jesus selv er den som var den som tilbad Gud, sin Far: «Helliget vorde Ditt Navn». Hva skulle en upersonlig «livets gud» ha for gavn, av personlig navn?

Først en med personlig identitet, kan navngis - som vi vet - og være personlig interessert, i at navnet helliggjøres. For en uperson er det «et fett» som objekt for bønn, å bli tilbedt.

Svein Otto Hauffen

Tunnel og «veg under jordi»-løysingar

Ekspertane har tala, store elles og våga seg frampå under folkemøtet i kinosalen på mandag om vegen frå Bulken og forbi Vangen.

Men fotfolket, den enkle teigde. Forresten, det var neppe plass for «kjerringa mot straumen». Såleis heller ikkje for meg, men her vil eg hoppa inn i «Hordaland» med eit ljosare syn - burt frå myrke og det underjordiske.

Ja, at det er myrkret som skal veljast, avklar berre kva system som står bak valet. Men held me på å øydeleggja det grønne, friske og levande, «klær» me på oss - gøymer oss og forsvinn, vert flau av våre gjerningar.

Før då det var full arbeids-dag og veka, hadde folk tid til å gå. No når me har fengje berre det halve å gjera, skal bilen brukast - kvar sit i sin eigen, og den myrke (her òg) asfalten med ureining aukar.

Ikkje med eit ord vart alternativet å snu straumen nemnd så lenge eg var i salen. Den fyrste som gjekk ut etter meg har berre sine føter - ja sykkel òg, og er reine sprekingen på over 70 år.

To vegar kan redde situasjonen, den fyrste eg nemner vil ein gong koma, den andre som er hard og brutal ligg like om hjørna om me ikkje snur før øydeleggingi vert så stor at det er for seint.

Med snunad av syn og medvit til kva som tener oss best, vil gå-turar til og frå arbeid, skule og kva elles auka - bilen vert såleis overflødig og folk friskare.

Det er trailer- og gjennomgangstrafikken me må få burt frå Vangen, vert det sagt, og så noko lokaltransport. Men, er ikkje det eit dogme at me treng så mykje langtransport med bilar? Fleire godstog kvar dag er det plass til på våre aust/vest og nord/syd strekningar, og langtransport kunne sparast kolossalt. Same gjeld for persontrafikk også. Framkome kan bil/buss eller berre gå verta brukt.

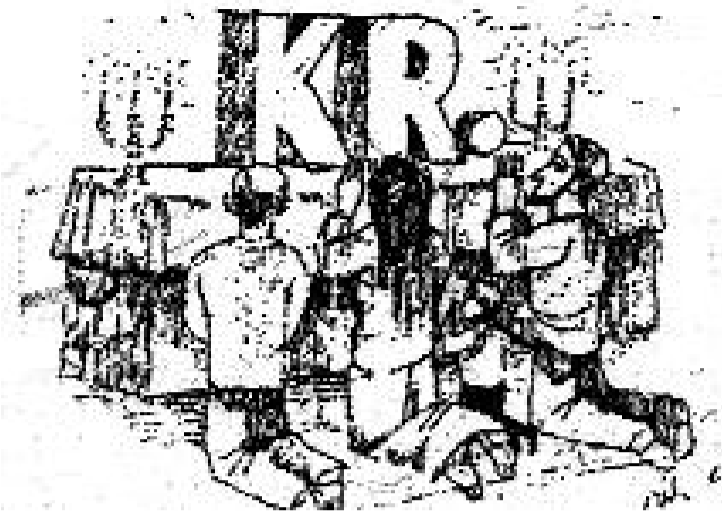
I boki av Rolf Millqvist: «År 136 - En skildring av människors liv hundre år etter en ny industrirevolusjon», har menneski lært. Krysskøyning av varer utan at det trengst, ja med menneske også, har opphørt.

Christian Vennerød har skrivi boki: «Arbeid mindre - lev mer». Ja, må ikkje det vera målet, i alle fall at me berre gjer det meiningsfulle, harmoniske og får tid til å syngja. Konkurrans og prestisje jagar oss opp, produsering, kjøp og kast florerar.

Den andre og verre løysingi er diktaturet. Det kan koma tider at dei styrande lyt bruka lovverk og makt for å stoppa galskap.

Kva vel me so? Ein ljøs god «veg» eller den «yrke»?

Ivar B. Løne

Verden vakler

Fortumlet, rådvill vår verden vakler i slitte fotspor, med splittet sinn, - med viljens drivkraft, men åndsforkvaklet av tro og tanker som går i spinn.

I verdens drømmer er liv besvangret av krefters lysflod - sett klart, bevisst. Men har vår Skaper i mismot angret, eller er han en optimist?

Hør skaperkraften i altets stemme som har en livslov i budets kall: Symbolers lenke er tvangens klemme, men sann forvaltning er åkets fall.

De brutte løfter fra tusen lover som er forankret i skam og jern, vil ved daggry mens vakten sover, bli malt til intet av livets kvern.

I trær og blomster er loven risset; - i altets logos en fyrig gnist vil tenne klarsyn og full bevissthet i blinde øyne - som ser til sist.....

O. Gullteig

Kvantesprang

Det vil innebære et kvantesprang innen pedagogisk praksis dersom barnets naturlige og sunne trang til å finne seg selv og dermed også seg selv i relasjon til andre, opphører å være forbundet med skam og skyld.

Jesper Juul, 2003

Store tall

Argentina: Men minnesmerkingene over Holocaust friskt i minne, kommer en britisk kartlegging, som viser at over en million irakere har dødd siden krigen begynte i 2003, som en rystende påminnelse om at syvsifrede dødstall fremdeles forekommer i vår tid.

Buenos Aires Herald

Totalitetsfølelse og økonomi

Under lesningen av vår utredning om «den økonomiske sans» vil en også sikkert legge merke til, hvordan der i vår skoleundervisning helt mangler midler til å skape den *totalitetsfølelse eller totalitetsfølelse* eller *totalitetsfølelse*, som er absolutt nødvendig, hvis man skal kunne forstå pengeteknikken og det moderne samfunns økonomi. Også i denne henseende mangler det moderne menneske en helt ny orientering, forsåvidt som han nettopp på det økonomiske område mangler sans både for *totalitetsøkonomi* og for den nye

sammenheng mellom menneskesamfunnet og naturlovene og de universelle prinsipper. Menneskene synes inntil nå å tro, at deres økonomi ingen sammenheng har med de øvrige organismers økonomi, fordi de betrakter seg selv og samfunnet som noe adskilt, noe eksklusivt fra det øvrige universelle. I dobbel betydning gjelder derfor den sats, at ingen kan forstå de økonomiske livsspørsmål til bunns uten totalitetsfølelse og helhetsfølelse.

B. D. B.

Mot kaos i Stortinget?

Kaos er allerede et faktum – mener sikkert flere lesere – og støtter kanskje opp om det som redaktør Arne Strand skrev i Dagsavisen, 14.mars.

VELGERNE SPILLER HARSARD – var redaktørens påstand – og han fortsatte: Hvis valget neste år blir som dagens meningsmåling, får vi den mest kaotiske situasjonen i Stortinget i norgeshistorien.

APROPOS SPILL. Jeg minner om en annen uttalelse fra samme redaktør. 5.mars,2006 ga Strand uttrykk for sine meninger i artikkelen STORTING, FOLKETING OG "BROILERTING". En konklusjon var denne - som leserne absolutt bør huske: "Dagens stortingsrepresentanter utgjør en sosial og politisk overklasse. Politikk er for mange eneste karrierestige og levebrød".

UTTALELSEN er minst like aktuell i dag – for det nærmest

vrimler av veltalende, politiske folkeforførere. (Uansett partitilhørighet). De er ute etter posisjoner i SYSTEMET – og dermed makt over de øvrige borgere.

VALG-2009 blir neppe noe unntak i den forbindelse – hvis et troverdig alternativ mot galskapen fremdeles glimrer med sitt fravær. Undertegnede lurer derfor på hva de som har tenkt å møte frem vil gjøre. Ja, hva har de tenkt å gjøre??

VÅRE FORFEDRE – i motsetning til tidens røverglogge folkeforførere – gikk inn for et politisk system som skulle sette det enkelte menneske i sentrum. Derfor har våre forfedre nå all grunn til å være skuffet – meget skuffet - etter det som i årevis har foregått. Roterer de i sine graver – forundrer det meg ikke.

Thorbjørn Andersen.
Halden.

Var verdens frelser en religionsstifter?

Leseren vil gjøre seg selv en meget stor tjeneste ved en gang å forutsette, at individets og samfunnslivets positive frelser aldeles ikke er en religionsstifter, altså en konkurrent av Buddha og Muhamed og en rekke andre religionsstiftere, og i allefall foreløpig tenke seg den mulighet at Kristus er den mentale og vitale frelser fra alle religioners religiøse villfarelser.

Vi er herved ved et springende punkt i det arbeide, som her skal fremlegges for offentligheten. Og det er av helt avgjørende betydning for forståelsen av den samfunnslære, økonomi og psykologi som her skal forkynnes, at man ikke oppfatter bibelen og Kristus med det vanlige teologiske syn, altså som noe som ikke har

sammenheng med samfunnslære, økonomi, psykologi osv., men at man forstår at her er de egentlige kilder, hvorfra forfatteren som samfunnsforsker har hentet sin viten.

Her er ikke spørsmål om leseren står velvillig eller uvillig overfor religionen. Men hva her spørres etter er dette, om leseren vil tenke seg den mulighet, at Kristus nettopp var i besittelse av den viten om menneskene som psykiske sansevesener, som her skal utredes, og at Kristus derfor gjennomskuet nettopp mentalitetsproblemet, som det her dreier seg om.

B. D. B.

Bibelen er mer enn religion

Vi skal senere under behandlingen av den religiøse sans og sanselighet utrede dette nærmere. Hvorfor vi allerede her peker på dette vanskelige spørsmål er utelukkende for å gjøre det klart for leserne, at vi alle veier, hvor vi har bruk for bibelen, kommer til å sitere den, uansett hvilket livsområde vi behandler.

Beretningen om gullkalven handler om psykologi og edle metaller og vedkommende både våre økonomiske og religiøse følelser og instinkter. Beretningen om jødefolket, som sveik sin Gud og gikk over til kongedømme og skatteplyndring, er ikke bare religions-

historie og politikk, men det er også naturhistorie, psykologi og meget annet. Og når vår vesteuropeiske kultur stort sett er bygget på bibelen og på andre i forbindelse med bibelen overleverte forestillinger om fyrster og penger, om metaller og samfunnssystemer, så er det logisk umulig å forklare tingenes dype psykologiske sammenheng uten samtidig å konstatere og påvise sammenhengen med bibelen. Bibelen er fremfor alle ting boken om livet.

B. D. B.

Livs-bildet

I troen kan vi finne ly mot tvilens blygrå uvær-sky
Fra Øst – i soloppgangens glede er håpet lys-reelt til stede

Liksom solen – født på ny daglig i sitt morgengry
gylden ny-oppstår av hav – oppsto Sønnen, av sin grav

Som solen – lys-varmt livs-symbol på Guds Sønn og Åndens sol slik minner himmelskjønnhets morgenrøde om Den Lys-Oppstandne fra de døde
Frelsens vei vil han oss by:
Hugvending – som kan forny'

S.O.H

Bertram D. Brochmann: Kunsten å lese Bibelen

Kapittel 9b

En lærerrik fabel — Jotams fabel
(del 2, forts. fra nr.3)

Hva var det vi egentlig lærte av «Jotams fabel», og ved å lese om Gideon, som ikke ville være konge, osv. Vi har av bibelen lært å se en av de sterkeste psykiske drifter — «sjelsdrifter» som arbeider i enhver folkesjel. I hele det gamle testamente arbeider denne drift ukontrollert og temmelig ubevisst og famlende.

Det er først frelseren, Jesus Kristus, som på forhånd kjenner denne mentale eiendommelighet ved menneskenaturen, som for første gang i historien søker å skaffe menneskene selvkontroll over «sentripetaldriften» eller trangen til å finne «det store midtpunkt utenfor seg selv».

Sentripetaldriften betyr den midtpunktsøkende drift. Det er en inspirasjon både til godt og ondt. Sentrifugaldriften er som bekjent trangen til å kaste utover — spre — ødelegge, og omtrent det motsatte herav er sentripetaldriften, trangen til å samle inn mot midten.

Denne drift kan til tider være så sterk og gjøre seg så sterkt gjeldende at den ytrer seg ennå mer påtrengende enn selv hos den mest pågående frier hos sin kvinne, og sterkere enn selv den mest fanatiske havepsyke og gevinstsyke på børsen. Sentripetaldriften i historien har derfor til tider vært så misbrukt at det nesten ingen grenser finnes for de folketragedier som historien om menneskene kan oppvise av den grunn.

En liten episode vil jeg fortelle her: I begynnelsen av den nå pågående verdenskrig traff jeg sammen med noen tyske offiserer og propagandafolk som hadde fått høre at jeg hadde vært stortingsmann. (Det tyske ord for stortingsmann er «Abgeordnete» som betyr at man er beordret til å tre til side som utvalgt.) Dette ord minner om «Abort» som betyr det sted hvor man skal tre til side for å gjøre sitt fornødne. Folkesjelens «abgeordnete» kan altså sees i sammenheng med massens trang til å få «utløsning for det fornødne», nemlig sentripetaldriften. I stortingsmenn og statsmenn ser den troskyldige masse altså «den store mann» eller «det store midtpunkt» gå for sine øyne.

De tyske herrer spurte meg: «Hva mener man i Norge om «et Storskandinavia»?» Jeg svarte at det måtte de spørre andre nordmenn om, da jeg for min del hadde en medfødt ulyst for alt som var «stort» på den måten. Jeg framholdt at vi «små» nasjoner var langt lykkeligere enn «stormaktene», og at tyskernes høykultur og største folkelykke var den gang Tyskland besto av en masse «småsamfunn» — Sachsen, Baden, Bayern osv. Jeg så derfor Preussen og Bismarcks politikk som det tyske folks kolossale ulykke, og Berlin som det farlige og «store» midtpunkt.

Til tross for at jeg ikke selv verken var jøde eller jødetilhenger delte jeg helt det samme syn på Preussens politikk som Heinrich Heine, som sa at han om natten drømte om en stor ørn (den prøyssiske) som

«ått hans lever». Derfor ville jeg se på et Storskandinavia som en ulykke, men det er høyst sannsynlig, sa jeg, at folk i Oslo og Bergen ville gå begeistret med på «limpinnen». Hadde tyskerne hørt på profeten Heinrich Heine, istedenfor å landsforvise ham, så hadde Tyskland aldri kommet opp i denne krigen. Jeg føyde også til sist til at verden var stor nok og rik nok til å fø en stor røvernasjon som den engelske. Men hvis alle «store» nasjoner i verden skulle følge Englands eksempel, ville jorden bli for liten til så mange røvere.

Tyskerne så på hverandre, men neste dag fikk jeg høre at tyskerne, da jeg var gått fra dem, hadde funnet ut at det sikkert var mye klokskap i det jeg hadde framholdt. Privat er menneskene, selv tyskerne, kloke folk, men som enhet og helhet har de latt seg fange i folkefeilen.

I 5 Mos. 7, 7 står det:

Ikke fordi dere var større enn alle andre folk, fant Herren behag i dere, så han utvalgte dere, for dere er det minste blant alle folk.

Leseren hører altså hvor jeg hadde den visdom i fra som jeg lot tyskerne høre. Det var også fordi den norske nasjon var en liten nasjon, og fordi jeg tok det demokratiske skrik alvorlig at jeg i sin tid trodde at Norge skulle gi verden det gode eksempel. For alt som er riktig og virkelig, begynner i det små og vokser seg stort nedenfra og oppover.

Det er bare i naturvitenskapens utopier at man begynner på toppen og lar alle ting vokse den omvendte vei. Derfor ligner Gudsriket et sennepskorn og ikke et prøyssisk statssamfunn.

Ved massepsykologiske studier hadde jeg i flere år grublet meget over den besynderlige og uovervinnelige sentralistiske tendens i mitt eget fedreland, og allerede i en meget ung alder sluttet jeg meg «politisk» til de såkalte «desentralistiske» teorier, som jeg mente måtte være de riktige, etter som jeg jo opplevde «det glade vanvidd» i min samtids trang til sentraler, monopoler og statsmaskinerier. Men da jeg oppdaget at bibelens profeter stadig skrev og talte om dette tema, og dessuten meget alvorlig varslet og advarte, særlig i 1 Sam. kap. 8, og i Jesu «fristelse på tempeltinden», da først begynte det virkelig å gå opp for meg hvor rik bibelen var og hvor kraftig den var, i motsetning til hvor fattig og tom vår «stats»-kirke var. Bibelen ble fra denne tid min kjæreste lesning, og jeg fant siden at ingen forfatter eller «seer» som jeg hadde truffet på i filosofien, samfunnsvitenskapen, religionene, morallæren osv. kunne måle seg med bibelens tenkere og forfattere. Det ble meg bare mer og mer ubegripelig hvorfor menneskene har laget boken om deres eget liv og samfunnsliv om til religion. Forklaringen på det fant jeg først for alvor hos Freud, men hadde allerede i mellomtiden samlet sammen noe av en folkepsyko-

logisk forklaring og orientering «av meg selv» med bistand og vink fra Guds ord. «Bibelen har ingen ting med samfunnsspørsmål å gjøre», skrek folk til meg. «Du må ikke blande sammen religion og politikk», skrek andre. «Det går ikke an å samtidig snakke om gullbarrene i Norges Bank og om barnet i Bethlehem», sa atter andre. «Han er en falsk profet — ta dere i akt for ham», skrek prestene. «Han er en samfunnsfarlig demagog», sa alle redaktørene — især de som kalte seg radikale og frisinnete og liberale, konserverende og samfunnsbevarende.

Leseren vil på den måten forstå hvordan det gikk til at jeg begynte å lese bibelen og hvordan jeg begynte å forstå kunsten å oppfatte verdens mentale frelser. For nå opplevde jeg jo i mitt eget fedreland noe tilsvarende som frelseren selv en gang opplevde.

Folk ville endog også ha meg på tempeltinden. Man begynte å se på meg enda mer «fulle av begjær» enn selv den mest lidenskapelige forelskede mann kan se på en kvinne for å begjære henne. Jeg måtte ofte søke ensomhet av samme grunn. Jo mer jeg talte og skrev om det nye lys jeg hadde fått, jo mer forlangte folk av meg at jeg skulle «inn til Oslo og styre». Jeg skulle inn og bli det riktige midtpunkt. Da jeg unnslø meg, fordi jeg av hele min natur og innerste overbevisning deler Gideons syn på styre og herskerprinsippet, så ble folk sinte på meg, og håntet og spottet meg.

I Dom. 8, 1—3 står det uttrykkelig fortalt at folket krevde av Gideon at han skulle «herske», men han svarte: «Hva har jeg nå gjort som kan sammenlignes med alt det som alle dere har gjort.» I vers tre gjenntar han det og sier: «Hva har jeg maktet å gjøre som kan lignes med det dere har gjort?» Derfor sier han i vers 21 som foran nevnt: «Herren skal herske over dere.»

Bibelen taler altså meget tydelig om massenes sentripetaldrifter, og da jeg en gang på et offentlig «presstemøte» i Bergen framholdt bibelens samfunnslære mot sentralene og statskirkehedenskapet, så reiste pastor Fremmesen seg enfoldig og spurte: «Hvem skal da styre samfunnet, når ikke «staten» skal styre?» «Gud, naturligvis», sa jeg, og jeg måtte beherske meg kraftig for ikke å tilføye: «Er du lærer for folket og dets sjelehyrde og vet ikke det?»

Hvordan frelseren gjorde opp med «fristelsen på tempeltinden» skal vi se i avslutningen av dette kapitlet. Kristus var seg sine allmektige evner fullt bevisst. Det hadde vært hans minste kunst å samle alt folket med seg og gjøre seg selv til konge. Det var jo dette hele folket gikk og ventet av ham og ønsket og forlangte av ham. Han kunne ha samlet en hær og med letthet okkupert land etter land og blitt verdens hersker slik som mange andre «menneskesønner» har ønsket og traktet etter uten å bli det.

En liten anekdote: Som ung folketaler var jeg en gang buden til «Fri-

lynde ungdomslag» i Sunnmøre. Der var bl. a. arrangert årsmøte i ungdomslaget, og den berømte «Mørejarl», Oddmund Vik, var festtaler. Det var tillyst diskusjon. Vik hadde vært sjefen for provianteringene i krigsårene og forsto «folkeforsyningen», som det kalles. Han la ut om sitt store arbeid som administrator, han eksproprierte Vaksdal Mølle, han hadde et stort antall båter flytende med korn til Norge osv., det var ikke ende på hvor storartet det var alt sammen.

I diskusjonen var jeg så ondskapsfull å stille Gideons spørsmål til Vik og forsamlingen. «Mener Vik og forsamlingen at det er «staten» og administrasjonen som forsyner folket, eller er det ikke de titusener og hundretusener av arbeidsomme mennesker som forsyner og betaler både «staten» og administrasjonene? Er det ikke en vanvittig og forfengelig tanke at en «stats»-mann skal kunne gi oss alle brød, smør og tusen andre ting i rette tid og overta det enkelte menneskes ansvar for sin neste? Er ikke enhver folkeforsyning til sist bare en ekspropriasjon som bærer navn av forsyning? Er det med andre ord formålstjenlig for samfunnsmorale og samfunnsutviklingen at administrasjonen overtar det enkelte menneskes plikter overfor sin neste? Er ikke Viks tankegang bare en forfengelig og narraktig tankegang?»

Dette er gjengitt etter hukommelsen, og nå spør jeg leseren: «Hvem hadde inspirert meg til dette spørsmål? Guds ord eller djevlelens?» Hvis du sier at jeg har oppfattet og lest bibelen riktig, så har du dermed sagt at prestene forfalder bibelen, og at Odmund Vik derfor var helt unnskyldt.

Sekretær Dyrdal for ungdomslaget, som hadde budsendt en så «frilynd» folketaler, ble ikke populær etter dette. Det var ikke venstres ånd og ikke i trellenes ånd. Men det var i Jesu Kristi ånd, for han sa «den som seg selv opphøyer, skal fornædres» og omvendt.

- - -

Det er altså en himmelropende selv Motsigelse i hedenskapets samfunnslære. På den ene side forkytter man menneskets sletthet, utilstrekkelighet, upålitelighet, tilbøyelighet til forfengelig, uærlighet, ærgjerrighet, havepsyke osv., men i neste øyeblikk renkultiverer man alt dette og åpner slusene for alle våre laster ved at vi opphøyer oss selv og hverandre til å spille den komedie overfor massene at «vi styrer dem», og at vi sørger for at folket får mat m. m.

Frelseren falt ikke på tempeltinden. Han skuffet folkets store forventninger. Han svarte ikke til den autoriserte «kladd» m. h. t. hvordan den forjettede store Messias skulle se ut. Han var en motstander av den hedenske sentralisme. Han ville samle på en annen måte enn de som organiserer mennesker. Han ville ikke forføre, men veilede og rettlede livets 4. dimensjon — de selvvirksomme levende drifter inne i hver enkelt. «Hvor ofte ville jeg ikke samle dere som en høne samler sine kyllinger under ving-

en.» Hønen samler og leder «folkeforsyningen» derved at den appellerer til livsdriftene i hver enkelt og tar disse drifter i bruk, stoler og «tror» på dem. I «staten» mistenkeliggjør vi hverandre og innbiller hverandre at «staten» arbeider og sørger for oss, som er onde.

Men dersom dere, som er onde dvs. har onde tanker om dere selv, forstår å gi deres barn gode gaver (altså ikke er mer onde enn at dere praktiserer noe godt) hvor meget mer vil da ikke Gud, som er god, gi dere alt dere trenger, dersom dere tror tro — på Gud i dere selv.

Kristus skuffer Judas og jødene, fordi han ikke vil være det store midtpunkt utenfor oss, men det sanne midtpunkt og bindeledd inne i oss. Hans rike er ikke et rike som styres utenfra med mekaniske midler, organisasjoner, lover, politikk osv., men det er et rike som styres innenfra (dynamisk), altså slik som når kyllingen av egen drift — «av seg selv» — kommer til sin mor. (J. fr. Johs. Ev. 10.)

I den store bibelforskning siterer man frelserens ord i Johs. 18, 36: «Mitt rike er ikke av denne verden» slik at frelseren ingen interesse har av de sosiale, juridiske og økonomiske systemer og konvensjoner her på jorden. Men hva sier frelseren i virkeligheten i Johs. Ev. 18? Det heter fra vers 33 til 37:

Pilatus gikk da inn i borgen igjen og kalte Jesus for seg og sa til ham: Er du jødenes konge? Jesus svarte: Sier du dette av deg selv, eller har andre sagt deg det om meg? Pilatus svarte: Er jeg en jøde? Ditt folk og yppersteprestene har overgitt deg til meg, hva er det du har gjort? Jesus svarte: Mitt rike er ikke av denne verden, var mitt rike av denne verden, da hadde mine tjenere stridd for at jeg ikke skulle bli overgitt til jødene, men nå er mitt rike ikke av denne verden.

Pilatus sa da til ham: Så er du dog konge?

Jesus svarte: Du sier det, jeg er konge. Jeg er dertil født og dertil kommet til verden og jeg skal vitne for sannheten. Hver den som er av sannheten hører min røst.

Det skal mye ukontrollert følelse og fantasi til for å omdikte og misforstå en så tydelig tale. For det første: Ordet «mitt rike» heter i grunnteksten «mitt system». (Kosmos betyr system eller orden, likesom kosmetikk f. eks. betyr: et middel til forskjønnelse.) Jesus sier altså: Mitt system er ikke slik som ditt hedenske «stats»-system, Pilatus, for hvis det hadde vært av den slags, så hadde også jeg mobilisert soldater for å slåss med deg, slik at jeg ikke skulle være blitt overgitt til deg som fange. Men nå er ikke mitt system av den slags — derfor er jeg her som din fange. Dette er Bibelens rene mening og Frelserens absolutte lære.

■ forts. side 11

Symboldyret - -

fra aper og andre dyr gjennom sitt volum og de nye funksjonsmuligheter. Ved den retning som utviklingen herved tok, ble grunnlaget skapt for et bevissthetstiv. Og utviklingen hos mennesket tenderer mot stadig høyere bevissthetsgrad. Bare i den utstrekning vi er i pakt med dette prinsipp er vi bærere av utviklingen. Målet er utvidet erkjennelse. Menneskehånden var et viktig ledd, og avgjørende for den retning utviklingen tok. Det er ikke uten grunn at kristendommen bruker hånden som symbol for guddommen.

Av andre forhold som har betydning for forståelsen av mennesket og menneskesinnets funksjonsmåte, er synsorganet og den rolle bilder spiller for psyken som uttrykksmiddel. Menneskets skjebne er avhengig av om det *forstår* de bilder sjeledypet opererer med - og er henvist til å operere med som eneste mulighet - idet den psykiske dynamikk hovedsakelig er basert på bruk av bilder.

Mennesket er et øye-dyr som tenker og taler i bilder. Det skaper og må ustanselig skape nye bilder i sitt indre, noe som manifesterer seg i drøm, i myter, i religion, i kunst og fantasi.

Synsintrykkene danner grunnstammen i vår erfaringsmasse, og sammen med erindringsevnen gis det derved muligheter for en billedtenkning. Det er ikke uten grunn at et annet symbol for guddommen i den kristne religion er: - øyet, som også er det organ som viser styrken av kontaktevne og dermed også av jeg-kraften - et forhold som er blitt sentralt i moderne barnepsykiatri.

Alle de inntrykk som er lagret i hjernen, er ordnet etter bestemte prinsipper. Hvis ikke så var tilfelle, ville alt ha vært kaos. Inntrykkene er ordnet etter de *fire assosiasjons- eller koblingslover*, nemlig assosiasjon ved: - *likhet* - *motsetning* og *sammenheng i tid* - og *rom*.

Tenker en for eksempel på en fugl, kan erindringsbildet: et fly dukke frem i bevisstheten. Tenker en på: mørke, kan *lys* mobiliseres. På samme måte blir båt assosiert med *vann* og lyn med *torden*, for å nevne eksempler på de fire koblingslover.

Det er uten videre klart at mennesket på grunn av dette assosiasjonsprinsipp, i en gitt situasjon har mulighet for å kunne mestre denne på den mest hensiktsmessige måte - idet alle tidligere, lignende situasjoner blir belivet. Allerede på forhånd kan en da vite hvilke muligheter situasjonen innebærer, og på grunnlag herav treffe hensiktsmessige og nødvendige tiltak.

Dette assosiasjonsprinsipp er også grunnlaget for menneskepsykisk evne til å kunne operere med symboler. Denne egenskap er en annen hovedpiller i utviklingen av det spesifikke menneskelige hos arten homo sapiens. Derfor kalles også mennesket: symboldyret. (Ernst Cassirer).

Assosiasjonslovene har også betydning i negativ retning, de kan påvirke tankeprosessen slik at disse ikke avspeiler de faktiske forhold, og følgelig gir et uriktig bilde av virkeligheten. Da vaksinasjonen i sin tid ble innført i Nord-Norge, slo torskefisket samtidig feil- begivenheter som øyeblikkelig og assosiativt ble satt i forbindelse med hverandre. Assosiasjon ved motsetning har en tendens til å sette faser innenfor den samme enhet opp

mot hverandre som uforsonlige motsetninger så lenge sammenheng ikke er blitt erkjent. Dualismen er uløselig knyttet til denne motsetnings-assosiering. Den setter menneske opp mot menneske, gruppe mot gruppe, folk mot folk - og splitter menneskets indre.

Assosiasjonstenkningen tyr mennesket til når viten og bevissthet om forhold og kausalsammenheng er mangelfull, for eksempel i det ukontrollerte magiske forestillingssett som har spilt og fremdeles spiller lunefullt og skjebnesvangert med mennesket. Magien er hovedsakelig bygget på loven om assosiasjon ved likhet, og utallige prosesser er blitt satt igang for ved dette prinsipp å kunne beherske omverdenen. For såvidt er magien å betrakte som en forløper for den moderne naturvitenskap hvis praktiske formål det også er å kunne mestre omverdenen.

I magien hersker den oppfatning at alt som er assosiativt forbundet med hverandre i psyken, også står i kausalsammenheng i den ytre verden. Derfor tror en for eksempel det er mulig å kunne frembringe regn ved å etterligne nedbør ved å helle vann ut av en krukke. Eller en forsøker å drepe sin fiende ved å gjennomføre hans bilde. Den som råder over bildet, råder også over personen. Kannibalene spiser sine drepte fiender for å komme i besittelse av deres egenskaper - og for å sikre seg mot at de skal gå igjen og ta hevne. Magiske forestillinger finnes i tusentall, og de spiller en viktig rolle i alle religioner. De lever like under overflaten - i oss alle.

Et symbolsystem for seg er *språket*, som er en nydannelse i menneskets utviklingshistorie. Språket er en samling vedtatte lyd-symboler. Uttales for eksempel lydene b-o-k, betegner denne kombinasjonen «en bok». Lydsymbolet assosierer seg med synsforestillingen. Omvendt vil i skriftspråket synssymbolet assosiere seg med lydysymbolet. Tale- og skriftspråket er vesentlig funksjoner for den *logiske* sektor i menneskesinnet.

I en annen stilling står det billedspråket som er langt eldre, det symbolspråk som de dypere og ubevisste skikt er henvist til å måtte bruke - slik som det gir seg til kjenne i drøm, i kunst, i religion, i myter og fantasier. Dette uttrykksmiddel kan ikke lenger uten videre forstås av den menneskelige bevissthet. Likevel finnes det fremdeles instanser i vårt indre som fatter betydningen. Det har for eksempel vist seg at personer i hypnose kan forstå sine drømmer, mens de i våken tilstand avferdiget dem som nonsens.

I tidligere tider var forståelsen av dette billedspråket en ganske annen enn i vår tidsalder. Særlig i Østens kulturformer har det alltid hørt til almen dannelse å være kyndig i denne språkform, som hos oss av uvitenhet går for å være tøv. I Talmud heter det: *En drøm man ikke forstår, er som et brev man ikke åpner*. I Jobs bok står det at drømmen er Guds tale. Forgrunnsskikkelser i kristendommen som Josef og Jesus behersket begge billedspråket. Og profetene brukte det som sitt morsmål. Freuds største og blivende innsats er kanskje den at han åpner dørene for nutidsmennesket til dette hemmelige rike.

Dette symbolske billedspråk er det eneste universelle meddelelsesmiddel som mennesket artsmessig er utstyrt med. Det er basert på spesielle forhold hva menneskesinnet

funksjonsmåte angår. Det er en eiendommelighet ved den psykiske dynamikk at dette billedspråk ikke kan uttrykke abstrakte begreper. Dannelsen av disse er av sen dato, de er funksjoner av bevissthetens tilknytning til den intellektuelle tankevirksomhet og nyere lag i sentralnervesystemet. Abstrakte begreper betegner prinsipielt en *egenskap, tilstand eller handling*. En populær definisjon er at abstrakt er noe som ikke kan fotograferes, en forklaring som her rammer spikeren på hodet. Når de dypere skikt i menneskesinnet - «sjeledypet» - står overfor den oppgave å skulle artikulere sitt innhold av abstrakt art, er det egentlig uten midler til å kunne gjøre dette - da det er henvist til bare å operere med konkrete bilder. I slike tilfeller må det bruke assosiativ - symboler - som da benytter det konkrete bilde til å uttrykke det innhold som skjuler seg i det. Symbolet er den form sjeledypet må betjene seg av som artikuleringsmiddel. Det er sjeledypets språk. En taler derfor om symbolenes realinnhold som ligger gjemt i det manifeste bilde. Uten kjennskap til denne mekanisme vil en alltid stå i fare for å ta symbolet bokstavelig.

Bedre enn ord er illustrerende eksempler. Drømmen er selve prototypen på dette symbolspråk, og gjennom drømmen kan en få tak i selve gangen i symboldannelsen.

En mann drømte om et slagsmål mellom en hund og en sølvrev - en tilsynelatende meningsløs drøm. Og den betyr da heller ikke noe, når en bare ser på det rent bokstavelige innhold - symbolene uten oversettelse.

En drøm refererer seg oftest til begivenheter som har funnet sted på gårdsdagen. Når en får vite at drømmeren da hadde skrevet sin selvavgivelse, begynner meningen å demre - nemlig de motstridende tendenser som ved nevnte anledning gjorde seg gjeldende hos drømmeren. Hunden som representerer trofasthet, ærlighet og underkastelse, hadde vært i tordnet på sølvreven, som foruten å markere det økonomiske forhold, symboliserer «hvit» lurhet. En ser med en gang den avgjørende forskjell mellom bilde og innhold - mellom symbol og indre mening, - slik at drømmen forblir uforståelig dersom en ikke kjenner «språket».

I en annen drøm hadde en mann funnet en ny og effektiv måte å holde skistavene på, slik at han kom hurtigere frem enn før. Dette synes også betydningsløst dersom en bare holder seg til det bokstavelige innhold. Men når en får vite at drømmerens måte å komme frem på i livet hadde vært oppe til diskusjon på gårdsdagen, blir også denne drøm meningsfylt. Han måtte gripe tingene an på en ny måte hvis han skulle komme videre. Han måtte få en annen «holdning».

Slik som de nevnte eksempler er det prinsipielt med all symbolikk - alle bilder som er født og båret i menneskesinnet. *Uten oversettelse blir det hele uten mening og ofte direkte villedende.*

Ethvert menneske har uløst konfliktagst og ukonvensjonelle impulser i seg som derfor må avverges på forskjellige måter - ved fortrenning, muskelspenning, passivisering, intellektualisering osv. Individet tappes på denne måte for en stor del av sine energier.

I løpet av dagen må stadig mer av energiene gå med til å holde jeg-kreftene på et nivå som tillater individet å fungere som en integrert en-

het. Dette fører igjen til tretthetsreaksjoner og søvnbehov. Under søvnen foregår det en vitalisering trolig derved at energi som i dagens løp har vært brukt i avverge-mekanikkens tjeneste, tilbaketransformeres til de primære skikt i sentralnervesystemet der de har sitt utspring. De biologiske og psykiske funksjoner blir derved justert på nytt i forhold til hverandre på alle plan. *Drømmens funksjon er således å være en omformerprosess slik at energier som f.eks. har vært plassert i muskelspenninger av hensyn til avvergeoppgaver, blir tilbakeført til energiformer som revitaliserer organismen og gjør den innsatsberedt.* En vil i denne forbindelse minne om den vitalisering som kan finne sted ved muskelavspennende prosedyrer. En vil også minne om at C. G. Jung oppfattet de intrapsyke symboler som energiformer.

Nattens drømmeaktivitet foregår i klart adskilte perioder som lett kan registreres ved hjelp av elektro-encefalografi som baserer seg på det prinsipp at hjerneceletter som er i spesiell aktivitet frigjør elektrisk energi som kan forsterkes og nedtegnes på en kurve med et bestemt utseende.

Drømmeperiodene utgjør ca. 20% av nattens totale søvn, og er som regel delt i 4-5 markante avsnitt.

Drømmen innledes med bestemte bevegelser i øyemuskulaturen, antagelig fordi de visuelle symboler som er en viktig del av omformerprosessen har en intim og spesiell forbindelse med muskellapparatet.

Mens kroppen ellers under søvn kan være mer eller mindre i bevegelse - forholder den seg rolig under drømmen - et faktum som kan være uttrykk for at det spesielt er muskelenergi som tilbaketransporteres.

Den nest siste drømmeperiode før oppvåkningen dreier seg gjerne om forhold som går tilbake til barndommen, noe som kan skyldes at så meget av avverge-energiene er tilbakeført til sitt utspring - at det primære konfliktstoff kan komme frem.

Dette er biologisk viktig fordi konfliktstoffet og dermed individet kan holdes levende.

Hvis konfliktstoffet dør eller forstenes, vil individet måtte lide samme skjebne - da de energier som er tilknyttet konfliktstoffet samtidig måtte forsvinne og individet derved lide en partiell død - noe som dessverre ofte skjer. Mange er jo åndelig sett mer eller mindre halvdøde allerede fra ungdommen av.

Drømmens mobilisering av barndomskonfliktene innebærer også at disse får sjanse til å kunne hentes frem til bearbeidelse.

Konfliktstoffet er antagelig i sentralnervesystemet lagret som og presenterer seg som symboler med tilknyttet energi. På grunn av symbolkarakteren må det derfor alltid skilles mellom drømmens manifeste og latente innhold hvis en skal kunne få tak i meningen.

I en psykoanalytisk prosess som bruker drømmen som utgangspunkt, materialproducent og retningsviser, vil en med en riktig tolkning av drømmematerialet etter hvert rydde plass for at stadig mer av konfliktstoffet kan komme frem til bevisst bearbeidelse. Det blir på denne måte en gradvis utvidelse av bevissthetsområdet med en dertil hørende styrkning av jeg-kreftene.

Konfliktstoffet «times» ved en slik fremgangsmåte innenfra og en er sikret at det som er av betydning til enhver tid befinner seg i fokus.

Når en bruker drømmen på denne måte, vil individets frigjorte konfliktenenergi bli sentrert i forhold til drømmeren og drømmen - slik at de bare i liten grad blir overført til andre mennesker. Derved vil unødige og vanskelige overføringsprosesser kunne elimineres, - fordi en stor del av konfliktstoffet avreageres i og gjennom drømmen.

Når en drøm er tolket riktig, «kjenner» individet dette på seg. Trolig fordi det er indre instanser som «vet om» sammenhengene - noe som synes å fremgå av hypnoseforsøk. (Erich Fromm).

Det en husker av nattens drømmer etter oppvåkningen er som regel stoff som er tilstrekkelig modnet til at det kan tas opp til behandling og integrering i personligheten. Eller det kan være materiale som indre instanser nu *forlanger* blir tatt opp til revisjon og bearbeidelse.

Drømmen er således i seg selv livsnødvendig, noe moderne drømmeforskning har levert avgjørende beviser for. Hvis drømmeprosessen blir kunstig hindret, kan dette relativt raskt resultere i mer eller mindre alvorlige psykiske forstyrrelser, antagelig fordi en vitalisering ikke har kunnet finne sted - slik at jeg-styrken ikke får nok tilgang av krefter til å kunne opprettholde et nødvendig potensial.

Men drømmen har også den viktige funksjon å presentere det konfliktstoff som må saneres og transformeres til disponibel psykisk energi og vitalitet.

Disse sannheter uttrykker Bibelen slik i Jobs bok at drømmen er Guds tale - som det både gjelder å forstå og handle etter. Lykke og et fornyet fysisk og psykisk liv blir resultatet.

En kan ikke vri seg fra det faktum at den kristne lære i stor utstrekning er av billedmessig art, og dens uttrykksform er preget av *lover som hersker i menneskesinnet*. For å kunne anskueliggjøre åndelige realiteter og for å kunne gi uttrykk for lengsler, ønsker og håp - er sjeledypet her som ellers nødt til å nytte konkrete bilder fra den ytre virkelighet. Noen annen måte står ikke til rådighet.

Da menneskene jorden over i grunntrekkene er like, faller det av seg selv at en del symboler har universell karakter. Det gjelder realiteter som: liv og død, fødsel, vekst og andre kroppsfunksjoner. Det gjelder ild og vann, luft og jord, dyr og planter, himmellegemer og naturkrefter, frihet og undertrykkelse, glede og sorg, skyld og soning, frølse og fortapelse og så videre. Derfor ser en disse elementer nyttet som sentrale symboler i alle religioner. De elementer som kreftene manifesterer seg i, er symboler på indre kraftkilder; de er fulle av *mana*, det melanesiske ord som er blitt opptatt i internasjonalt språkbruk. Det er å ligne med en høyspentledning som en må omgåes varlig og med kyndighet. Folk flest må derfor beskytte seg - med tabuforskrifter. Om et menneske har mana viser seg i dets ferd - om det lykkes i sine forehavender, om det har makt og myndighet. Det er særlig høvdinger som er utstyrt med mana. Hvis den forlater ham, noe som viser seg ved uhell eller på annen måte, må kraften ha forlatt ham, noe som ofte fikk direkte følger for

Symboldyret - -

hans sosiale posisjon.

For menneskesinnet er det mange ting som kan tolkes til fordel for troen på ånder og et liv etter døden. For det første erfarer en gjennom drømmen at selv om legemet sover, kan en like fullt være i aktivitet og opptre på fjerne steder, som om avstander ikke eksisterer. Likeens kan en i drømme treffe lengst avdøde mennesker - et faktum som i høy grad har bestyrket troen på ånder og et hinsidig liv. Dessuten lever andres vilje og tanker i en som usynlige gjengangere. Miljøets normer blir gjennom oppdragelsesteknikken flyttet inn i barnesinnet og opptre siden som menneskets overjeg. Ordet ånd og ånder henger sammen med å ånde eller puste. Åndedrettet er i de fleste religioner assosiert med skapelse og liv. Gud innbleser sin ånd i materien og gjør den levende.

Et annet viktig kjennetegn på liv var varme. Etter døden ble legemet hurtig avkjølet. Denne iakttagelse bestyrket den oppfatning at

det virksomme livsprinsipp måtte være ild. Det var jo heller ikke vanskelig å konstatere at ilden flammert opp når en pustet til den; altså måtte dette ildstoff være tilstede i åndedraget. Dette ildstoff måtte være av en ytterst lett og gjennomskiktig natur, usynlig som det var. Dertil kunne man iaktta at flammene steg til værs og ble borte i luften. Når ilden hadde gjort sin gjerning, var det brente steget opp dit det måtte høre hjemme - i himmelen - den evige ilds bolig. Den gloende ildkule som kom igjen hver morgen og vandret over himmelhvelvet, vitnet sikkert og overbevisende herom. Ved døden skulle legemets ildstoff forlate kroppen og stige til himmels, til sitt rette hjem - guders og ånders bolig. Og hva var mer rimelig enn at en hjelp til med dette - gjennom likbrenning og ildoffer.

Himmellegemer ble tilbudt og æret som guder - symboler på livskraft, livslover, uforgjengelighet og skjebnebestemmende makt. Særlig har solen vært brukt som guddomssymbol, da de fleste kulturer har vært basert på jorddyr-

ning. Solen var her herre over liv og død. I mer ørkenaktige strøk var solen den store ødelegger som ikke egnet seg til livssymbol. I slike områder ble månen med sitt hemmelighetsfulle lys gudesymbol. Islam, som er oppstått i ørkenmiljø, har for eksempel nymånen - livspotensen - som samlingsmerke og gudsymbol, på samme måte som kristendommen har korset - det gamle soltegn.

Om en skulle våge seg på en definisjon av hva religion er, kunne en kanskje si det slik: Religionen er et systematisert og i grunntrekkene almenmenneskelig symbolsystem som har til hensikt å skape trygghet, indre enhet og sammenheng. Den vil frigjøre personligheten og lede livsførselen i samsvar med livet og dets lover. Den vil skape livsfylde og sammenheng i tilværelsen. Den vil oppheve usikkerhet og indre splittelse. Ordet religion betyr da også: gjenforening - av det latinske: re - igjen og ligare, som betyr å binde eller knytte. Religionen har et ytre og et indre aspekt, og den etikk som er nødvendig og

fremmede for et sosialt levnet ble integrert i de religiøse systemer den gang religion, livsførsel og samfunnsform ennå var ett.

Religionene er symbolspråk med det samme innhold, men tyngdepunktet veksler i de forskjellige tidsaldrer og kulturer. På samme måte som samme sak kan uttrykkes på forskjellige talespråk som en uten kunnskaper ikke forstår, er det også med religionens symbolspråk.

Religion i vår forstand avløste det magiske forestillingssett som gikk ut på at omverdenen kunne beherskes ved hjelp av bestemte seremonier og formulærer. Magiske forestillinger lever ennå i mange religioner, om enn selve grunnsynet i denne bevissthetsform litt etter litt måtte vike på grunn av de mange motbevisende kjennsgjeringer og den logiske tenkning som griper inn i virkeligheten på en annen måte. Magiens selvhevdelse og assosiative forestillingsinnhold ble avløst av religiøse systemer der det ikke kom an på å beherske omverdenen eller andre mennesker,

men på å underordne seg tilværelsens krefter og lover for å oppnå forsoning, sjelefred, erkjennelsesutvidelse og indre sammenheng.

Susanne Langer - den amerikanske kvinnelige filosofi-professor, skriver i sin bok «Philosophy in a New Key» s. 163 følgende: «Det er et eiendommelig faktum at ethvert større fremskritt i tenkningens verden, enhver epokegjørende ny innsikt, utspringer fra en ny type symbolaktivitet... Steget fra bare å bruke tegn til symboler markerte overgangen fra dyr til menneske. Dette satte igang utviklingen av språket».

På lignende måte kan utviklingen fra en bokstavelig symboloppfatning til en forståelse av symbolenes realinnhold - gi støtet til en ny bevissthetsutvikling.

Religionen vil da forvandles fra en symbolbeskrivelse - til et symbolspråk som også bevisst kan gi uttrykk for tilværelsens sentrale emner.

Religion og åndelighet

Hva er forskjellen?

Av Neale Donald Walsch

I hver utgave av Ildsjelen fram til seminaret og foredraget Neale Donald Walsch skal holde i Bergen i september 2009 vil vi ha en artikkel basert på innholdet i bøkene han har skrevet. Denne artikkelen er hentet fra boken De Nye Åpenbaringene (s. 125-131). Denne dialogboken med Gud ble skrevet av Neale Donald Walsch like etter september 11 - 2001. Den har vært utsolgt i flere måneder fra forlaget, men er nå nettopp utgitt på nytt som pocketutgave og kan kjøpes via Ildsjelen. Boken bidrar med en forklaring på krisen menneskeheten står overfor og hvordan vi skal løse den, bevege oss fremover og endelig bygge en ny verden av fred og harmoni basert på nye oppfatninger om Gud og livet. Tiden er ikke inne for desperasjon, men for reparasjon!

Neale: *Hva er forskjellen mellom religion og åndelighet?*

Det første er en institusjon og det andre en opplevelse.

Religioner er institusjoner som er bygd opp rundt en spesiell oppfatning om hvordan ting er. Når disse oppfatningene stivner og blir urokkelige, kalles de dogmer og doktriner. Da blir de nærmest ubestridelige. Organiserte religioner krever at du skal tro på læren deres.

Åndelighet krever ikke at du skal tro noe som helst. Tvert imot, den inviterer deg ustanselig til å legge merke til det du erfarer. Din personlige erfaring blir din autoritet, ikke noe en annen har fortalt deg.

Hvis du måtte tilhøre en spesiell religion for å finne Gud, ville det bety at Gud har en spesiell måte eller spesielle midler du måtte anvende for å komme til ham. Men hvorfor skulle jeg kreve det?

Jeg vet ikke. Hvorfor krever du det?

Dette er enda en av menneskenes illusjoner, enda en av de vill-

farelsene vi har snakket om. Det har ingenting med den høyeste virkelighet å gjøre.

Jeg har ikke behov for å kreve noe som helst av dere, for jeg har ikke behov for å motta noe som helst fra dere. Og, stikk i strid med det dere tror; jeg har absolutt ikke det minste behov for å kreve at dere skal komme til meg på en spesiell måte.

Er det bedre å be med en rosenkrans eller med en savitu? Er praksisen som heter bhakti, bedre enn den som heter seder?

Er en kirke helligere enn en moské? Er en moské helligere enn en synagoge? Finnes jeg på det ene stedet og ikke på det andre?

Jeg har lyst til å si at svaret er nei. Men hvorfor insisterer religionene da på at deres måte er den beste - nei, nei, den ENESTE veien - til deg?

Det er nyttig for de organiserte religionene å innbille seg det, siden det gir dem et redskap til å lete etter, verve og beholde medlemmer - og dermed til å fortsette å eksistere.

Det er alle organisasjoners første funksjon å sikre sin egen fremtid. I det øyeblikket en organisasjon oppnår det formålet den ble opprettet for, blir den overflødig. Det er derfor organisasjoner sjelden fullfører den oppgaven de er blitt tildelt.

Organisasjoner er som regel ikke interessert i å gjøre seg overflødig.

Dette er like sant for religioner som for enhver annen organisert virksomhet. Kanskje i enda større grad.

Det at en spesiell organisert religion har eksistert i lange tider, er ingen indikasjon på hvor effektiv den er, heller det motsatte.

Men hvordan kan vi vite hvordan vi kan komme tilbake til Gud uten religionene?

For det første kan dere ikke «komme tilbake til Gud». Det er fordi dere aldri har forlatt Gud, og Gud aldri har forlatt dere.

Den tredje villfarelsen om Gud er at dere og jeg er atskilt. Siden

dere tror at vi er atskilt fra hverandre, prøver dere hele tiden å komme tilbake til meg.

Vent litt! Jeg har en fantastisk historie å fortelle her! Den er virkelig god!

OK! Sett i gang!

Den handler om den lille gutten som lurte seg inn i skogen en liten stund hver dag. Faren blir bekymret. Hva er det gutten finner på der ute hver eneste dag? En dag spør faren gutten: «Hvorfor er du så mye ute i skogen?» Og gutten svarer: «For å være nærmere Gud».

«Nå ja», sier faren lettet, «du behøver ikke å gå inn i skogen for det. Gud er overalt. Gud er ikke annerledes i skogen enn i resten av verden».

«Neida far», smiler gutten, «men i skogen er jeg annerledes».

Det er virkelig en herlig historie.

Både faren og sønnen uttrykte en stor sannhet. Sønnen forsto at Gud er overalt, men at han ikke klarte å roe seg ned og oppfatte Guds nærvær like godt overalt som når han var i skogen.

Dette er meget klokt. Historien forteller oss at hvis man tar en pause fra det man driver med bare et øyeblikk hver dag, blir man i stand til å oppleve Guds nærvær.

Faren var også klok. For han forsto at det ikke var nødvendig å gå inn i skogen. Historien forteller oss at det er når du tar skogen med deg overalt hvor du ferdes, at du har begynt å mestre livet.

Dette er den fjerde villfarelsen om Gud: Det finnes noe dere er pålagt å gjøre for å komme tilbake til meg. Det finnes visse betingelser som må oppfylles for å bli gjenforent med Gud i det dere kaller «himmelen».

Her skal du få en god nyhet. Det finnes ikke noe annet sted å være. Utfordringen er ikke å «komme til himmelen», men å vite at du allerede er der. For himmelen er Guds rike, og det finnes ikke noe annet rike.

Men selv om det hadde funnet et annet sted enn himmelen, og dere lette etter «anvisninger» for å

komme til himmelen, ville de fleste organiserte religionene være temmelig forvirrende kilder å få dem fra.

Det finnes tusen forskjellige religioner på Jorden, og hver av dem har sitt eget sett «anvisninger», som avspeiler den religionens oppfatning av hvordan «Gud vil ha det».

Naturligvis, som jeg nå har sagt gjentatte ganger, finnes det ingen spesiell måte for hvordan Gud «vil» at dere skal tilbe ham på. Faktisk trenger ikke Gud å bli tilbudt i det hele tatt.

Guds ego er ikke så skrøpelig at hun krever at dere skal bøye dere for henne i fryktsom ærbødighet, eller kaste dere i støvet for ham i oppriktig underkastelse, for å finne dere verdige til å motta velsignelser.

Hva slags høyeste vesen vil behøve å gjøre det? Hva slags Gud ville det være?

Det er dette spørsmålet dere må stille dere selv på en ærlig måte.

Dere har fått vite at Gud skapte mennesket i sitt bilde og etter sin lignelse, men jeg spør deg: Er det mulig at religionene har formet Gud i menneskenes bilde og lignelse?

Dette har du bemerket tidligere.

Det har jeg. Det er et spørsmål som jeg inviterer deg til å gå grundig inn i. For det menneskene gjør, når de ikke får det de krever fra andre, er å bli sinte. Hvis de deretter virkelig tror at de trenger det de krevde og fortsatt ikke kan få det, fordømmer og ødelegger menneskene dem som ikke gir dem det.

Det er akkurat det dere sier at Gud gjør.

Dette er den femte villfarelsen om Gud. Dere tror at Gud vil ødelegge dere hvis dere ikke innfrir hans krav.

Ingenting kunne vært fjernere fra sannheten. Hvorfor skulle jeg ville ødelegge dere? Hva skulle det være godt for?

Rettferdighet.

Rettferdighet?

Gud er rettferdig. Hvis vi ikke

adlyder Guds lov, blir vi straffet.

Og hva er så Guds lov?

Alt står der, i boken.

Hvilken bok?

Nå er vi i gang igjen. Du vet hvilken bok.

Å ja, den boken dere tror på.

Nettopp.

Ser du sirkelen her? Det er en ond sirkel. Den kommer til å gå rundt og rundt og forårsake den ene menneskelige katastrofen etter den andre, helt til dere alle kan bli enige om ett sett lover som ikke bygger på noen spesiell religion.

Du mener at vi må skape et sekulært samfunn.

Jeg mener dere må skape et åndelig samfunn, i motsetning til et religiøst samfunn. Et samfunn som bygger på åndelige prinsipper, ikke et samfunn som bygger på doktrinene til de viktigste organiserte religionene, som i de fleste tilfeller har sine røtter i ufullstendig forståelse og ekskluderende teologier.

Det samfunnet jeg inviterer dere til å skape, vil få et solid fundament i alle de nye åpenbaringene, inklusiv den **sjette nye åpenbaringen**, som for evig og alltid gravlegger de fem villfarelsene om Gud:

Alle ting er ett. Det finnes bare én ting, og alle ting er deler av den ene tingen som er.

Betyr utsagnet «alle ting er ett» at siden alt er en del av samme kosmos, er vi alle forbundet med hverandre, eller betyr det at vi alle, bokstavelig talt, er akkurat det samme?

Det betyr at dere er akkurat det samme.

Alt i universet er laget av samme stoff. Riktignok kan dere kalle dette stoffet hva dere vil. Dere kan kalle det Gud, dere kan kalle det liv, dere kan kalle det energi, eller dere kan gi det andre navn, avhengig av hvordan det fremtrer. Ikke desto mindre er det det samme.

Derfor kan dere ikke på noen måte skille dere fra meg.

Ildsjelen 1/2008

Økte kostnader gir utsettelse av veier

Statens vegvesen varslar at fleire vegutbyggingar må utsettes.

Dette leste eg i 2007.

Dersom du ser eit hus eller eigeidom som står i forfall, er det naturleg å tenke der bur ein gamal som ikkje orkar å arbeide.

Eller ein som ikkje fær fortene ut av arbeide på småbruket, maten skal vera so billig so bonden fær ikkje fortene og gjeng trøtt, blir motlaus.

Det er so mange ting som kan vera årsak av bygdene forfall på alle vis. Dette er blitt so ille no etter landet har blitt rikt med oljepengar.

Dårleg stell av vegar kan ein både føle og sjå. Det er ingenting so dyrt som forfall. Halde vedlike og fornye etter kvart som det trengst er tingen, da blir det ikkje det store

løft, men no må det til.

Kvifor alt, skular, vegar, kyrkje, småbruk uten dyr, uthus som rasar ned og landskapet gro til og ugraset blomstrar.

Må lure på er alle for gamle i dette landet? Det er nok eindeil no som har flytta til byen og har den gamle heimen som fristad, og liten kjennskap til slitet det var og bygge det opp, og av fleire grunnar ikkje halde vedlike.

Kvifor flytte fra matproduksjon og til byen, og på den måten forringe landet?

No er landet so rikt, kanskje unne bønder levlege vilkår?

Kan det vera tankegangen til styresmakterne i landet som må fornyast?

Det synest vera noko håpløst med renta som dei er redd skal fyke i veret dersom dei brukar av desse oljepengane. Pengar må spa-

rast til seinare generasjonar.

Tenk for eit fattig land dei fær og bruke pengar på, for å få alt på fote igjen etter fofall på alt. No må de vera raske og tenke nytt.

Dei set pengar i so mykje rart for å spare til seinare, når oljen er slutt.

Kan ikkje landet dette året låne av eigne pengar, bare sette rentepengar til seinare generasjonar? Snarast sette vegar, skular og alt i forfall, til fullverdig god stand. Turistar må føle seg velkomne, uten å riste vekk for seinare år.

Dette vil vera den beste hjelp ogso for seinare generasjonar. "Økte kostnader gir utsettelse av veier." Statens vegvesen varslar dette. Kva for tankegang?, er alle for gamle?

Styresmakterne må ha tanken og handlekrafta på topp, for alle synest bli gamle og ikkje kan eller orkar å arbeide. Før fleir stø-

vast vekk med narkotika må trivsel og arbeidslyst til, for å sette på fote alt i forfall, no er det på tide! Låne av eigne pengar uten å sutre, alt dette kjem seinare generasjonar til gode.

Er ikkje dette brukleg uten renteproblem, må de heller la oljen vera i djupet til seinare år.

Kutte ned papirmølla, istaden effektiv tankegang med arbeide.

Lykke til med arbeide, for nåtid og framtid. Ser fram til rein jord, dermed fullverdig og reint fôr til dyra. Resultat rein mat og god helse. Såkom og mat i alle stabbur. Er det fleir som vil skrive under her?

Ingrid Lia,
3810 Gvarv.

KRISTEN I IRAK

Nylig ble en katolsk biskop drept i Irak (Mosul). Før invasjonen av Irak i 2003 var det 800 000 kristne i Irak. Anno 2008 er det bare halvparten igjen. Man kan spørre seg hvorfor det var bedre tider for de kristne under Saddam Hussein....

DOJ

SCIENTOLOGIEN

For en mannsalder siden begynte jeg å interessere meg for science fiction. Jeg leste mesteparten av det jeg kom over av amerikansk og engelsk litteratur innenfor denne sjangeren. Mange pekte seg ut som mesterforfattere: Arthur C. Clarke, Isaac Asimov, Kurt Vonnegut, Philip K. Dick, A.E. van Vogt osv.

Men det var mange elendige forfattere innenfor sci-fi-verdenen, blant dem var en viss L.Ron Hubbard. Han skrev så dårlig at det var vondt å lese ham, både personbeskrivelser og plot var langt under det man forventer av noen som kommer på trykk i bokform. Det gikk også dårlig med Hubbard. Han tjente dårlig til livets opphold ga etter hvert opp sci-fi-skrivingen. Heldigvis for leserne.

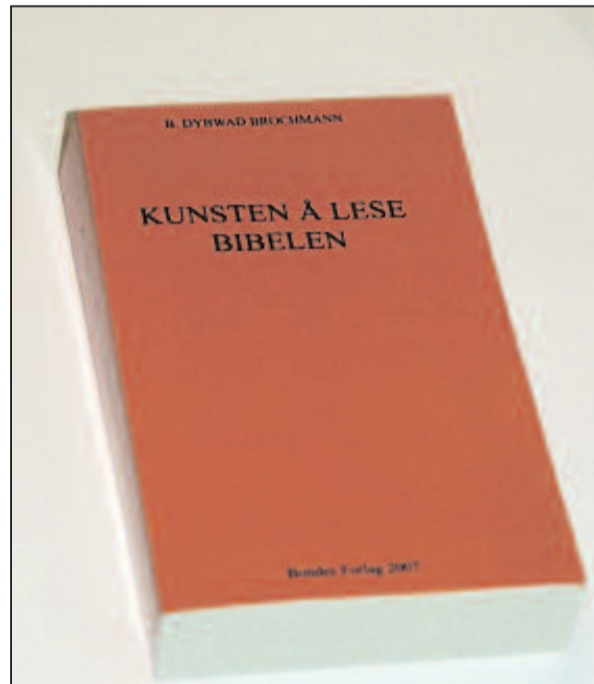
Men han fikk en annen ide:

Han bestemte seg for å konstruere en religion som skulle fange folk inn i et nett det var vanskelig å komme ut av og slik redde verden i Scientologiens navn. Og samtidig tjene penger på det. Dette lyktes han meget godt med, for verden vil bedras.

DOJ

Kunsten å lese Bibelen

Hva handler Bibelen egentlig om? Svaret på dette og mange andre spørsmål får du ved å lese B. D. Brochmanns åndsrevolusjonære bok "Kunsten å lese Bibelen" (første gang utgitt i 1950, nå i ny utgave på Bondes Forlag, 461 s, hft). Boken er et oppgjør med kirkekristendommen, jødedommen, islam og andre religioner. Boken koster kun 100,- pluss porto og kan bestilles fra Bondes Forlag, v/Dag O. Johansen, 8200 Fauske, via epost til dagoj@online.no eller SMS til 93850411

Kunsten - - -

Vil du ha det ennå tydeligere så forstå det følgende:

«Så er du dog konge?» spør Pilatus. «Du sier det.» Og jeg er

det. For mitt rike er sannhetens og virkelighetens rike, hvor sannhetens hellige ånd er den styrende og herskende innenfra i menneskene.

Til å forkynde dette sanne livsorienteringens system er jeg født og kommet til verden. Og alle som er av sannheten og intet annet vil enn sannheten, han hører min røst og oppfatter hva jeg sier.

Pilatus svarer karakteristisk på hele den dagdrømmende verdens vegne: «Hva er sannhet?» Det er nemlig sannheten at verden ikke kjenner sannheten. Verden er indifferert likesom Pilatus. Verden

kjenner ikke sannheten, fordi Guds ord forfalskes. Kristus fornekter ikke sentripetaldriften, men han veileder og rettleider den på den måten at han peker innover i oss selv til et høyere bevissthetstrinn — til en høyere og dypere livserkjennelse. Frykt ikke for deg selv og andre — du lite troende. Det er Gud velbehagelig å gi dere riket. For dypest inne er det dette fullkomne, gode, rettfærdige, fredens og gledens samfunn vi alle går og lengter etter. Derfor må det før eller siden komme av seg selv — det er bare oppmerksomhetsretningen som må vendes en annen vei, slik at sentripetaldriften i vår natur ikke «avspores» som når vi vil ha «en stor mann» utenfor oss selv.

Autoritetene i Jerusalem benytter seg meget klokt av dette at de merker at folket «skuffes» over at Kristus ikke vil være konge og sitte på tempeltinden. Og det samme triks benyttes alltid om igjen i historien overfor alle Jesu vitner som ikke vil organisasjon og vold. Læren om det onde mennesket er så dypt for-

ankret i alle våre samfunn at vi alltid med stor majoritet velger Barabbas til tross for at vi vet han både røver, stjeler og dreper.

Et samfunn «som kan gå av seg selv», tror ingen på. Hele vår mentalitet må først i støpskjeen. Derfor trives vi som barn med bilder og symboler, fordi vi ikke tør trekke konsekvensene av vårt eget guddommelige indre.

Sjedeforskningen gir oss nøkkelen til den «avgrunn» som vår villedete sentripetaldrift har ført oss ned i. (J.fr. tyskerne som samtidens mest avskrekkende eksempel.) I sjedeforskningen ser vi tydelig at vi mennesker i alle våre symboldannelser «utadprojiserer» vårt eget indre. Det er barnet som er det levende i dukken, men når barnet forteller at dukken spiser, leser, går på skole og skitner seg til, så overfører hun bare sitt eget indre liv på symbolet.

«Se Kongen vandrer for deres åsyn», sier Samuel i 1 Sam.12. 2.

«Gjør oss en Gud som kan gå for vårt åsyn», sier jødene i 2 Mos. 32, 1.

«Gi meg en hest som jeg kan kjøpe med», sier den lille gutten på 6 år til sin far. Og han får en trehest som kan «løpe løpsk» for hans åsyn. «Føreren frelser oss», sa tyskerne. Er det vanskelig å lese bibelen når man vet dette?

Etter dette vil leserne kanskje også — likesom forfatteren — finne at det er mye å lære av «Jotams fabel». Se også mine tidligere skrifter om sentripetaldriften i den menneskelige natur. Hvorfra kommer sentripetaldriften og den ubevisste og hittil ukontrollerte selvfølelse, som menneskene utadprojiserer til fyrster, konger og folkeledere?

Jeg antar at skissen av stamtavlen som viser hvordan «du selv» blir

til, også gir deg nøkkelen til din egen selvfølelse? På denne skissen er «du selv» det store midtpunkt. Og det er ingen tilfeldighet, for illustrasjonen viser hvordan du (og hver av dine søsken) alltid blir et produkt — eller en «kjerne» — av utallige forfedres kjærlighetsliv. Livets høyeste kraft har vært over slekten og i slekten siden uminnelige tider tilbake, derfor er du selv «det hellige og dyrebare» som er født til verden. Vil du tegne det samme som et kjempestort familietre, så vil du se at du selv er en frukt på dette tre. Men dette er selve det hellige livsens tre, som Gud har «organisert» innenfra og utover og nedenfra og oppover.

Det begynte med det enkle og vokste oppover til det sammensatte. Det er dette tre frelseren taler om som ligner sennepskornet. Det er motsatt til statens organisasjonstre som begynner oppe på toppen og vokser nedover, motsatt av alle livslover, og i motsetning til alle biologiens påvisninger.

Årets rekord?

Av Svein Otto Hauffen

Den kom i Samfunnslivs februarnummer i «amputert» tilstand. De to siste tredjedeler ankom ikke til trykkeriet. Her følger den ubeskåret.

Gjelder rekord i underlige historier. Den ble berettet i bladets november-nr. Den positive respons ved flere personlige henvendelser, foranlediget følgende supplerende tilleggs kommentarer. Den innledes med en kort resymerende begrunnelse for nevnte.

Morgenbladet publiserte Gudmund Hernes' presentasjon av en e-mail, angivelig mottatt fra det hinsidige, fra nylig bortgagne Einar Førde. Med en tosidens utredning om Førdes «himmelsyn» på dagens politikk m.m. Av plass- og kvalitets-hensyn sendte jeg sammendrag av det beste fra nevnte, til SLs november-nr. Det avsluttes med en velskrevet kritisk kommentar av Inge Lønning. Og innledes muntert kommenterende av undertegnede som bl.a. viser at saken har flere sider. De belyses lett

ironisk, i satirisk retning, i de to første korte innlegg. Med det seriøse og underholdende i et balansert forhold.

Hodejegere i mellom

Det første av nevnte bidrag: «Hodejegere på krigsstien» innledes med en kort aktuell beretning om hvordan godtroende i USA innbildes at dypfrysing av avdøde hoder, er midlet sin senere gjenoppliving. Unevnt der: Endog kloning av «hodekandidater» er foreslått. Hvem vet - hvilken forskjell gjør det i siste instans om man går iskaldt løs på de klonete hoder, eller på de uklonete, for dypfrysing?

Det hører med til historien at den illustreres med Einar F. i «engleham». «Avbildningen» er en historie for seg. Berettet i førnevnte bidrag.

Noen ville kanskje si: Avbildning av Einar F. i egen høyre person. Skjønt ordene «person» og «egen» er vel utgått på dato, for den som er «avgått». Og slik sett kunne det ved mulig oppføring av bunnspekte klonete hoder, eller andres huer, kanskje sies som jeg diverse år tidligere sa om en spesiell utgave av boken «Hvem, hva og hvor i Steinkjer»: - «At man der neppe finner

ut av hvem er hvem, og hva er hva og hvor er hvor».

Tann for tunge

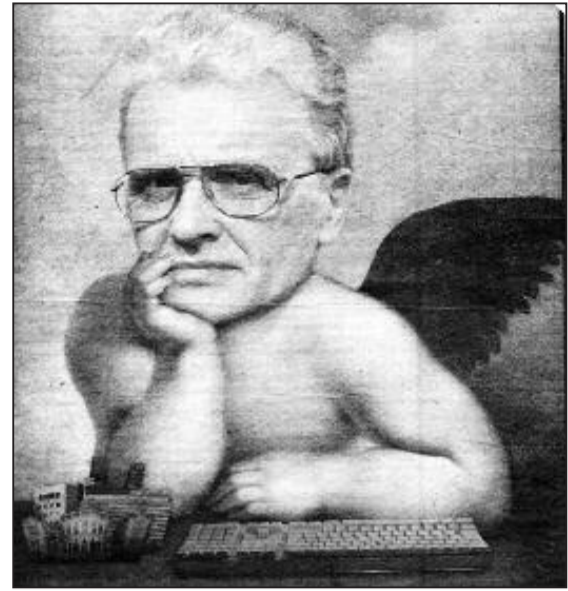
Det er blitt sagt: «I mennesket er en engel og et dyr smidd sammen». Det skal man få oss til å tro. For førstnevnte hører man lite og intet til. Men desto mere fra sistnevnte...

På den annen side, engle-tungeta mangler ikke i tidens «englerenessanse». Bl.a. på debattsider og i godtroendes hoder. Mye taler for at e-renessansen har vokset noen slik over hodet at det kunne spissformuleres slik: «Av den store hvite flokk har vi fått mer enn nok». Selv for engletunger bør det holdes tann for tunge, iblant. Ellers kan de lett snakke over seg - og da blir det snart for høyt for noen...

Siste nytt fra engleland

På den englo-file Astarte Educations hjemmeside forkynnes tidens glade budskap, at de nu gir deg «muligheten til å komme i kontakt med dine egne engler og ta dem i bruk i dagliglivet». Ja, det er jo av sine egne man skal ha det. Hvor mange engler du har, eller om det finnes noen falne eller falleferdige blant dem, røpes ikke på hjemmesiden.

Gudene skal vite at mange tar dem i bruk i dagliglivet - så det monner. Især i pengebingen. Helt uten Astartes hjelp. Men desto mere med Mammons. De mest velbrukte og lukrative er utvilsomt de to lubne forgrunnsengler fra Rafaels fem hundre år gamle mesterverk, «Den sextinske madonna». Der det henger i De gamle mesteres galleri i Dresden. Hvorfra de er nedkopiert og rekopiert i tusentall. Til bruk i Mammons tempeltjeneste. Der er de opphøyet til uslæelige «Werbe-Stars» (reklame-stjerner) især i Tyskland. Disse «Werbe-ikonene» er blitt så landskjent at samtlige erkeengler, kjeruber osv. kommer helt i skyggen av dem. I reklamebransjen betegnes de som «det mest berømte reklamepar i Sachsen, et kommunikativt fenomen i reklameverdenen». Fra sortements- eller dekorasjonslisten - (eller kanskje «synderegisteret») begrenser jeg meg til å nevne: Kaffe- og te-kopper, vesker, paraplyer og T-shirts, m.m. Om «engle-te» inngår i handelen, er uvisst. Siste nytt på englefronten er E-dekorerte pap-pesker for «erotikk-brøds!» Det er vel neppe bakt til nattverdsbruk, og gudene vet om ikke noen innbiller

seg at fortæring av det engle-dekorerte erotikk-brødet skal virke befordrende på avelen av «englebarn» hos de bedekkete kvinner?

Himmelfalne

Hvordan kom engleparet inn i bildet? De var ikke påtenkt fra begynnelsen, men dukket opp i Rafaels fantasi i etterkant; hvorpå han malte dem i bildets underkant, dagen derpå. Men han drømte neppe om at hans to bevingete fantasifostre, 500 år senere skulle bli langt mere berømt enn han selv, såvel som hans madonna med Jesusbarnet. Og aller minst om muligheten av at noen kunne finne på å demontere det ene av hans englehoder, for billedmanipulert påmontering av et avlagt politikerhode... (kommentert i mitt førstnevnte innlegg).

«Ånglar - finns dom?» er tittelen på Ingmar Bergmans dengang så kjente film. I sin vidsynte leder i SL nr. 7 skrev DOJ om sitt syn på engler - uten å avskrive dem. Han lar innsiktsmuligheter åpne til flere sider, og skriver bl.a.: «Vi omgir oss med suspekter og uklare åndskrefter som like godt kan være «ondskapens åndehær i himmelrummet» (Paulus). Et viktig aspekt som ikke bør glemmes. Det er blant sistnevnte de falne engler dukker opp. - I hvilken av de syv himlers rum de befinner seg? Nærliggende at det er i den laveste - nær enhver som er seg selv nærmest! - Fjernt fra den syvende himmel hvori mange tror å befinne seg i lykksalige stunder. M.a. ord: Nærmere den blygrå uværshimmel, enn stjerne-himmelen. - Fjernt fra det evangeliske Himmelrike - «Heaven» som man sier i Eng(le)land - til forskjell fra «the sky», som ikke alltid er skyfri.

Mental englevakt?

Engler finnes - endog i flere grup-

per eller kategorier.

1. De reelle englevesener - omtalt i Bibelen; som de færreste har sett: «Lysets engler». Egentlig: «Herrens budbringere», ifølge Skriften.

2. De fiktive, som svever som ukontrollerte fantasifostre mellom de godtroendes ønskedrømmer og vrangforestillinger.

I gruppe 1. finnes bl.a. førnevnte falne engler. Følgelig bør vi skjerpe oss for å kunne «skjelne mellom åndene» som ap. Johannes oppfordrer oss til. Det gjør de færreste. Følgelig er det de falne, noen blir halvbevisst henfalne og forfalne til. Når de mistankeløst til egen tenkning, forsømmer daglig impuls-kontroll.

Førde-Hernes-historien er et nytt talende eksempel på at mental englevakt ikke finnes; men snarere fritt spillerom for falne englers innfall-impulserende påvirkning. Vårt sinn er forsvarsløst og hjelpeløst prisgitt enhver innflytelse, innskyttelse, impuls, innfall, skiftende luner og tilskyndelse - dersom vi ikke hjelper oss selv. Ved å vekke vårt mentale selvforsvar. Mot «våre indre fiender» (BDB). Noen gjør det aldri. Og forblir som ukontrollerte impuls-vesener, «som vatten i eit traug» som trønderne sier. Andre gjør det til en viss grad, instinktivt eller halvbevisst, iblant. *Uholdbart!* - *Kun det våkent aktiverte, klart bevisste mentale selvforsvar, holder mål.* Og lar oss nå målet: «**Å bli oss selv mektige!**» som B. Dybwad Brochman innstendig oppfordrer enhver til, i sine bøker. Og som med uovertruffet treffsikkerhet angir metoden - identisk med den for riktig meningsdannelse: *Til alle riktige slutninger, hører en uhyre skar selviakttagelse og selvkritikk, hos den som trekker slutningene!*

BERTRAM D. BROCHMANN – den store social- reformatoren i Norge

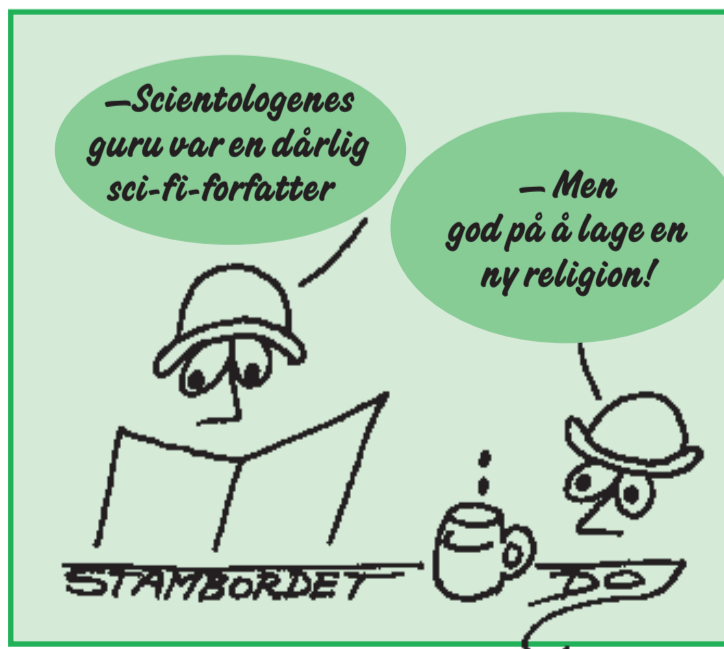
Bertram Dybwad Brochmann (1881-1956) var prestesønn og utdannet gartner. Han reiste land og strand rundt og prekte om en ny samfunnslære. En lære som talte Staten og Kirken midt i mot.

For Brochmann var statsmakt, pengemakt og religion menneskehetens nye avguder. Disse molokene som han kaller dem, knebler friheten og folket. Brochmann bygger sin nye samfunnslære på en radikal forståelse av Kristus og evangeliene.

Brochmann innførte i sin samfunnslære begreper som "to slags fantasi" (den ukontrollerte og den kontrollerte) og "to slags virkelighet" (den objektive skapt av Gud og den relative skapt av mennesker). Gjennom 40 år utga han mer enn 40 bøker om sin nye samfunnslære. Det vakte stor oppsikt da han i sitt åpne brev til Adolf Hitler i 1937 gir uttrykk for at Hitlers undergang er viss, hvis han fortsetter å følge det makt- og voldsprinsipp han hadde slått inn på. Brochmann hadde dessuten også hjulpet den jødiske Helene Harand i hennes kamp mot Hitlers jødeforfølgelser, og han hadde holdt offentlig foredrag om dette i Wien. Brochmann var derfor uønsket i Berlin.

Så bryter 2. verdenskrig ut, og noen måneder senere står tyskerne etter et kappløp med engelskmennene som okkuperer av Norge, mens Konge og Regjering rømmer til England med gullbeholdningen og lar folket i stikken. Om dette sier Brochmann sin hjertens mening i et radioforedrag i juli 1940 - mer enn en måned etter at krigstilstanden mellom Norge og Tyskland var opphørt ved den norske hærs kapitulasjon, og okkupasjonsstilstand var inntrådt. Han angriper også Englands kyniske holdning overfor Norge. Hansikten med Brochmanns radioforedrag var for det første å motarbeide Quisling, dernest å fremheve Hitlers riktige økonomi-politikk mot plutokratiet. Dette for å komme på talefot med okkupasjentene som han hadde tett inn på livet, og for med det å skjeme sine tilhengere i Norge. Han var den første politiker som tok Jesu budskap om å "elske sine fiender" og ikke bare gå én mil med dem, men to, alvorlig. For dette ble Brochmann etter krigens slutt tiltalt og dømt ved det "rettsoppgjør" som av den tilbakevendte Regjering ble iscenesatt overfor 99.000 nordmenn. Brochmann tok som de tusenvis av andre sin fengselsstraff som et utslag av den politiske forfølgelse han var utsatt for. Av ukjente årsaker ble han brått sluppet ut av arrest etter knapt 6 måneders soning.

I sin bok "Til mentalundersøkelse" (1947) beskriver han dette årelange marerittet som norske myndigheter utsatte ham for. "Rettsaken mot B.D.B." (1947) viser i sin fulle bredde hvor paradisk det hele var.

–Scientologenes guru var en dårlig sci-fi-forfatter

– Men god på å lage en ny religion!

Samfunnsliv

Redaksjon og ekspedisjon
6150 ØRSTA

Abonnement i hele Norden
Kr. 500,- pr år
kr. 250,- pr halvår

Annonsepris kr. 4,- pr mm
I. side kr. 4,50 pr mm

Abonnement kan tegnes
ved poststedene eller
direkte i ekspedisjonen

Sats og trykk:
Møre-Nytt, Ørsta